

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om andelslag och vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att de stadganden i lagen om andelslag som gäller andelslag som bedriver sparkasseverksamhet ändras.

Endast sådana andelslag vilkas huvudsakliga verksamhetsområde består av detaljhandel skall få bedriva sparkasseverksamhet. Om ett andelslag är moderföretag i en koncern, är en förutsättning för bedrivandet av sparkasseverksamhet att hela koncernens huvudsakliga verksamhetsområde består av detaljhandel.

Med sparkasseverksamhet avses verksamhet där ett andelslag för finansiering av sin rörelse av sina medlemmar tar emot medel som skall återbetalas. Dessa medel kallas medlemsplaceringar. Som en förutsättning för bedrivande av sparkasseverksamhet uppställs också vissa minimikrav som gäller andelskapital och medlemsantal, vilka dock inte skall tillämpas på sådana andelslag som bedriver sparkasseverksamhet när lagen träder i kraft.

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet behöver inte längre tillstålla finansministeriet sina stadgar för granskning. Där- emot skall andelslaget ha särskilda stadgar som gäller sparkasseverksamheten och som finansministeriet skall fastställa. I lagen skall stadgas om vad dessa sparkassestadgar åtminstone skall innehålla.

Avsikten är att användningen av sparkasseverksamhet för tvättning av pengar förhindras genom att stadganden som gäller tvättning av pengar tas in i lagen.

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall inte längre ha lagstadgad skyldighet att ordna borgen eller annan mots-

varande säkerhet för tryggande av en fordran som grundar sig på en medlemsplacering, utan arrangemangen för ställande av säkerheter skall vara beroende av andelslagets egen prövning. Samtidigt slopas finansministeriets skyldighet att godkänna arrangemangen för ställande av säkerheter.

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall vara skyldigt att informera om omständigheter som på verkar medlemsplaceringens värde. Upplýsningarna skall lämnas minst två gånger per år i en delårsrapport, i bokslutet och i en bokslutskommuniké. Upplýsningarna skall ges så att en medlemsplacerare på grundval av dem kan bilda sig en välgrundad uppfattning om andelslagets verksamhet och resultat samt dess utveckling. Dessutom skall andelslaget vara skyldigt att informera om beslut och omständigheter som är ägnade att väsentligt påverka medlemsplaceringens värde.

Sparkasseverksamheten skall granskas av en särskild sparkasseinspektör. Som sparkasseinspektör fungerar en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor eller revisionsammanslutning. Om andelslaget har en centralaffär, skall till sparkasseinspektör väljas en av centralaffären utsedd revisor eller revisionsammanslutning.

I propositionen ingår dessutom förslag till lagar om upphävande av lagen om dödande av motbok och annat bevis, som av andelslag för deposition utfärdas, ändring av lagen om marknadsdomstolen och ändring av lagen om kreditinstitut.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juli 1996.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUD SAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning	3
2.2. Praxis	4
2.3. Bedömning av nuläget	5
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	7
3.1. Propositionens mål	7
3.2. De viktigaste förslagen	8
4. Propositionens verkningar	9
5. Beredningen av propositionen	9
6. Samband med internationella fördrag och förpliktelser	10
7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	10
DETALJMOTIVERING	10
1. Lagförslagen	10
1.1. Lagen om andelslag	10
1.2. Lagen om dödande av motbok och annat bevis, som av andelslag för depositionen utfärdas	24
1.3. Lagen om marknadsdomstolen	24
1.4. Kreditinstitutslagen	24
2. Ikraftträdande	25
LAGFÖRSLAGEN	25
1. Lag om ändring av lagen om andelslag	25
2. Lag om upphävande av lagen omdödande av motbok och annat bevis, som av andelslag för deposition utfärdas	32
3. Lag om ändring av lagen om marknadsdomstolen	32
4. Lag om ändring av kreditinstitutslagen	33
BILAGA	34
Parallelltexter	34

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

De stadganden som gäller andelslagens sparkasseverksamhet har visat sig vara bristfälliga och föråldrade. Detta kom tydligt fram hösten 1993, då de ekonomiska svårigheterna hos Andelslaget Eka-koncernen ledde till en betydande depositionsflykt ur andelslagets sparkassa och slutligen till att ett saneringsförfarande enligt lagen om företagsanering (47/93) inleddes vid Andelslaget Eka-koncernen. För att depositionsflykten inte skulle sprida sig till sparkassorna i andra andelslag som bedriver sparkasseverksamhet, var det nödvändigt att stärka förtroendet för sparkasseverksamheten. I detta syfte stiftades i december 1993 en lag om tryggande av deponenternas fordringar i andelslag som bedriver sparkasseverksamhet (1361/93). Lagen medförde dock inte att bristerna i de stadganden som gäller andelslagens sparkasseverksamhet avhjälptes.

Bristerna i stadgandena om sparkasseverksamhet kom också klart fram efter att Andelsaffären Elanto lämnat in sin ansökan om företagsanering i mars 1995.

Denna proposition innehåller förslag till en revidering av de stadganden som gäller andelslagens sparkasseverksamhet. I förslagen har beaktats erfarenheterna av problemen vid Andelslaget Eka-koncernen och företagsaneringsförfarandet hos Andelsaffären Elanto samt utvecklingen inom den övriga regleringen av finans- och värdepappersmarknaden.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning

Gällande stadganden om andelslag som bedriver lånerörelse, dvs. sparkasseverksamhet, ingår i 3 kap. lagen om andelslag (247/54), vilket reviderades genom en lag om ändring av lagen om andelslag (861/80) som trädde i kraft vid ingången av 1981 och vissa senare lagar samt i lagens 19 kap. 199—201 §§.

Enligt 16 § 1 mom. lagen om andelslag kan mottagande av sparkassedepositioner

höra till verksamhetsområdet för andelslag som idkar handelsrörelse. Ett sådant andelslag skall tillstålla finansministeriet sina stadgar och ändringar i dem för granskning. Enligt 2 mom. skall andelslag som bedriver sparkasseverksamhet i sina stadgar uppta de bestämmelser som finansministeriet finner påkallade. I 3 mom. sägs att om andelslag som bedriver bankverksamhet är stadgat särskilt.

Enligt 16 a § lagen om andelslag får sparkassedepositioner mottas endast av andelslagets medlemmar och av medlemmarnas minderåriga barn. För mottagande av sparkassedepositioner får enligt lagens 17 § användas sådana konton som i bankverksamheten allmänt används för mottagande av depositioner från allmänheten. Finansministeriet godkänner de konton som används för mottagande av depositioner och villkoren för dem efter att ha inhämtat utlåtande av finansinspektionen. Enligt 17 a § skall över sparkassedeposition utges till viss person ställd motbok eller till viss person ställt bevis. Motboken eller depositionsbeviset kan transporterats endast på viss person.

Enligt lagens 16 b § kan sparkasseverksamhet bedrivs vid ett andelslags huvud- och filialkontor och kommersiella driftställen samt andra sådana servicepunkter där sådan verksamhet enligt andelslagets stadgar är tillåten.

Enligt 17 b § lagen om andelslag skall ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet hålla en med beaktande av sparkasseverksamhetens art och omfattning tillräcklig kassareserv. Kassareserven skall uppgå till minst 10 % av sparkassedepositionernas totalbelopp. Till kassareserven får enligt 17 b § 2 mom. hänföras fordringar med högst sex månaders uppsägningstid hos inhemska banker och centralaffärer för andelslag som bedriver sparkasseverksamhet, statens, kommuners, samkommuners och församlingars egna eller av dem garanterade obligationer samt av finansministeriet för ändamålet godkända kreditinrättingars obligationer ävensom ovan nämnda centralaffärers obligationer.

Enligt 17 c § lagen om andelslag skall andelslaget för tryggande av kontohavarens

fordran ordna av finansministeriet godkänd borgen eller annan motsvarande säkerhet.

Enligt 17 d § lagen om andelslag är ett andelslags förtroendevalda, revisor, funktionärer samt av en centralaffär för andelslag eller av finansministeriet tillsatt inspektör skyldiga att hemlighålla vad de i uppdrag som ansluter sig till sparkasseverksamheten erfarit om räkningshavarens depositioner. Upplysningar får lämnas endast till åklagar- och polismyndighet för utredande av brott.

Enligt 17 e § lagen om andelslag får ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet inte med sin motfordran kvitta sådana privatpersoners sparkassedepositionsmedel som inte får utmätas. En kvittning i strid med stadgandet är ogiltig.

Enligt lagens 18 § utövas tillsynen över sparkasseverksamheten av en revisionsavdelning vid centralaffären för andelslag. Saknar andelslaget centralaffär, utövas tillsynen av en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisionsammanslutning som finansministeriet har godkänt på framställning av andelslaget. Tillsynen styrs och övervakas av finansministeriet.

Enligt 18 a § lagen om andelslag får lånerörelse, förutom av andelslag som idkar handelsrörelse, bedrivs endast av andelslag som bedriver sin verksamhet blott bland egna medlemmar och vari endast den som hör till personalen vid en viss sammanslutning kan vara medlem.

I 199 och 200 §§ lagen om andelslag ingår straffstadganden, med stöd av vilka straff kan utdömas för brott mot stadganden och bestämmelser som gäller sparkasseverksamhet. Enligt lagens 201 § kan länsstyrelsen på framställning av finansministeriet eller av den centralaffär som tillsatt sparkasseinspektören vid vite ålägga ett andelslags förtroendevald, revisor eller tjänsteman eller en sparkasseinspektör som inte har följt stadgandena i 3 kap. lagen om andelslag, de bestämmelser som ingår i stadgarna för en sparkassa eller av finansministeriet meddelade föreskrifter att fullgöra sin skyldighet.

Genom lagen om tryggande av deponenternas fordringar i andelslag som bedriver sparkasseverksamhet, som trädde i kraft vid ingången av 1994, ökades skyddet för sparkassedeponenternas fordringar. Enligt lagen inlöser finansministeriet av medlemmarna i ett andelslag som blir insolvent till staten de depositioner som gjorts på medlemmarnas konton i andelslagets sparkassa innan lagen

trädde i kraft. Lagens 13 § ändrades genom en lag (916/95) som trädde i kraft i början av juli 1995. Med stöd av lagen inlöser staten även depositioner som gjorts efter att lagen om tryggande av deponenternas fordringar i andelslag som bedriver sparkasseverksamhet trätt i kraft. En förutsättning är emellertid att andelslaget har blivit insolvent före den 1 april 1995.

I lagen om dödande av motbok och annat bevis, som av andelslag för deposition utfärdas (188/22) stadgas att om av ett andelslag för deposition utfärdad motbok eller annat depositionsbevis har förkommit, bör sparkassedeponenten anmäla detta hos andelslagets styrelse, som skall tillkännage förlusten genom en kungörelse i officiella tidningen. Har depositionsbeviset inte kommit till rätta inom sex månader efter det efterlysningen ägt rum, har deponenten rätt att lyfta sin deposition och den förkomna motboken eller det förkomna beviset ger därefter ingen rätt att lyfta medel i sparkassan.

2.2. Praxis

I Finland bedrivs sparkasseverksamhet av de andelslag som är medlemmar i Centrallaget för Handelslagen i Finland (SOK). Tidigare bedrev också Andelslaget Eka-koncernen och Andelsaffären Elanto sparkasseverksamhet. Andelslaget Eka-koncernen blev tvunget att sluta ta emot sparkassedepositioner då företaget blev föremål för saneringsförfarande i oktober 1993 och Andelsffären Elanto när den blev föremål för saneringsförfarande i mars 1995. Andra andelslag än de som idkar handelsrörelse har inte bedrivit sparkasseverksamhet.

Av medlemsandelslagen i SOK bedriver 23 regionala handelslag och 14 lokala handelslag sparkasseverksamhet. Sparkassedepositionerna i SOK:s medlemsandelslag uppgår till ca 1 191 milj. mk (31.12.1995), varav ca 1 153,8 milj. mk är sparkassedepositioner i de regionala handelslagen och ca 37,2 milj. mk i de lokala handelslagen. Sparkassedepositioner har mottagits vid sammanlagt ca 560 verksamhetsställen. Som säkerhet för sparkassedepositionerna i SOK:s medlemsandelslag finns två ömsesidiga garanticirklar. De regionala handelslagen garanterar de övriga regionala handelslagens förbindelser och de lokala handelslagens de övriga lokala handelslagens förbindelser. En ömsesidig garantiförbindelse innebär att var-

je andelslag förbinder sig till proprieborgen för skada som drabbar eller hotar att drabba sparkassedeponenterna i ett annat andelslag som hör till garanticirkeln på grund av att andelslaget inte till sina medlemmar kan betala de fordringar som baserar sig på sparkassedepositioner. SOK:s handelslagsrevision granskar och övervakar sparkasseverksamheten genom att övervaka medlemsandelslagens soliditet och likviditet. Tillsynen styrs och övervakas av finansministeriet.

2.3. Bedömning av nuläget

Andelslag som idkar handelsrörelse har redan länge i Finland haft rätt att av sina medlemmar ta emot depositioner som till sina villkor kan jämföras med bankdepositioner. Denna rätt har andelslagen utövat i form av en särskild sparkasseverksamhet. Sparkasseverksamheten inleddes i början av århundradet och utvidgades redan på 1920-talet till att omfatta största delen av andelslagen.

Till kännetecknen för ett företag som har formen av ett andelslag hör att stöda medlemmarnas ekonomi eller näring. Medlemmarna skall i sin tur delta i andelslagets verksamhet genom att utnyttja andelslagets tjänster. Genom att göra sparkassedepositioner förbinder sig en medlem till andelslagets verksamhet också genom att direkt finansiera den. I enlighet med de kooperativa principerna har medlemmarna i ett andelslag själva kunnat utse de förvaltningsorgan som skall besluta om sparkasseverksamhetens art och omfattning samt om användningen av de medel som anskaffats genom depositioner.

Det typiska för andelslagens sparkasseverksamhet har varit strävan att främja såväl ideella som ekonomiska mål. Syftet har varit att främja medlemmarnas sparande men samtidigt också att anskaffa medel för finansiering av det av medlemmarna ägda andelslagets rörelse. Eftersom medlemmarna i ett andelslag äger andelslaget, har sparkasseverksamheten varit ett sätt att stärka medlemmarnas engagemang i andelslagets verksamhet. Den kooperativa verksamheten har också allmänt taget utgjort ett ideellt alternativ till sådana affärsdrivande aktiebolag och andra bolag vilkas huvudsakliga syfte är att skaffa vinst på det kapital som delägarna och andra ägare har investerat. Från första början har syftet med sparkasseverksamheten

också varit att erbjuda andelslagets medlemmar en praktisk möjlighet att deponera sina tillgångar. Därför inrättade andelslagen sparkasseservicepunkter också i sådana områden där depositionsbankerna inte har haft några verksamhetsställen.

Sparkasseverksamheten har fortfarande en rätt stor betydelse för handelslagens finansiering. I slutet av 1995 uppgick sparkassedepositionerna i SOK:s medlemsandelslag till sammanlagt 1 191 milj. mk. Sparkassedepositionerna motsvarade således ca 0,4 % av depositionerna i depositionsbankerna.

Sparkassedeponenterna har i stor utsträckning uppfattat den sparkasseverksamhet som andelslagens bedriver som en verksamhet som liknar bankverksamheten. Till denna föreställning har också hört att en sparkassedeposition har uppfattats som en helt riskfri form för deponering av medel. Denna föreställning är emellertid felaktig. I sparkasseverksamheten är det fråga om ägarfinansiering, där medlemmarna i ett andelslag placerar penningmedel i det andelslag som de äger för att finansiera dess verksamhet. Det är risker förknippade också med sparkassedepositionerna, liksom med all annan ägarfinansiering. Andelslagens sparkasseverksamhet skiljer sig från bankverksamheten också i det avseendet att sparkasseverksamheten inte omfattar kreditgivning eller annan finansieringsverksamhet. Sparkassedepositionerna har inte heller, i motsats till bankdepositionerna, något säkerhetsfondsskydd enligt depositions-skyddssystemet. Sparkasseverksamheten hör dessutom inte till andelslagets rörelse, utan utgör verksamhet som bedrivs vid sidan av den egentliga rörelsen, handelsrörelsen.

Under de senaste åren har finans- och värdepappersmarknaden utvecklats kraftigt. Detta har lett till att sparkassedepositionernas betydelse för hela det finansiella systemet har minskat, även om verksamheten fortfarande har rätt stor betydelse för andelslagen. Utvecklingen har också lett till att sparkassedepositionerna har blivit en placeringsform som faller mellan bankdepositionerna och de riskplaceringar som regleras i värdepappersmarknadslagen. Till följd av sin karaktär som ägarfinansiering kan sparkassedepositionerna dock närmast jämföras med riskplaceringar i andra företag som idkar detaljhandel i stället för med bankdepositioner.

Till den sparkasseverksamhet som an-

delslagen bedriver hänför sig också konkurrensaspekter. De räntor som betalas på sparkassedepositionerna och de övriga kostnader som verksamheten åsamkar andelslaget är för det mesta lägre än kostnaderna för krediter som upptas i ett kreditinstitut eller finansiellt institut eller ränte- och andra finansieringskostnader för emittering av masskuldebrev. Då sparkasseverksamhet endast får bedrivas av andelslag som idkar handelsrörelse, kan detta försätta sådana företag i detaljhandelsbranschen som har formen av andelslag i en fördelaktigare ställning än andra företagsformer när det gäller anskaffningen av finansiering, vilket i sin tur i vissa fall kan leda till att konkurrensen snedvrids. Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet kan också vara moderföretag i en koncern, som också har andra dotterföretag än sådana som idkar detaljhandel. Möjligheten för det andelslag som är moderföretag att skaffa medel genom sparkasseverksamhet kan på grund av koncernstrukturen ha verkningar också på konkurrensen i de branscher där dotterföretagen är verksamma.

Vid bedömningen av konkurrensaspekterna måste man emellertid även beakta att andelslagen har klart sämre möjligheter än aktiebolagen att skaffa riskfinansiering på samma villkor som eget kapital. Orsakerna till detta är flera. Oberoende av insatsbeloppet har varje medlem i ett andelslag i första led endast en röst, tilläggsinsatser och placeringsandelar medför över huvud inte beslutanderätt i andelslaget. Andelslaget skall dessutom betala tillbaka insatsen till en medlem som utträder ur andelslaget medan tilläggsinsatsen är beroende av uppsägning. Vid bedömningen av konkurrensaspekterna måste man också komma ihåg att trots att de medel som andelslaget tagit emot i sin sparkassa juridiskt sett är andelslagets skuld till de medlemmar som placerat medlen, så har sparkasseverksamheten drag av ägarfinansiering.

I lagen om andelslag regleras likviditeten i ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet genom ett krav på en kassareserv som är 10 % av sparkassedepositionernas belopp. Regleringen av likviditeten enligt den gällande lagen har dock visat sig vara bristfällig. Detta kom fram i samband med depositionsflykten hösten 1993, som föranleddes av ekonomiska problem vid Andelslaget Eka-koncernen vilka främst berodde på överskuldssättning och förlustbringande

verksamhet. Att en mycket betydande del av sparkassedepositionerna i Andelslaget Eka-koncernen var depositioner som skall utbetalas på anfordran visade sig vara synnerligen ödesdigert för andelslagets likviditet. Beträffande Andelsaffären Elanto var andelslagets rädsla för depositionsflykt och därpå följande likviditetskris och insolvens våren 1995 en orsak till att Andelsaffären Elanto lämnade in ansökan om företagssaneringsförfarande. I den reglering som gäller kassareserven i andelslag som bedriver sparkasseverksamhet har den speciella likviditetsrisk som depositioner som skall utbetalas på anfordran medför dock inte beaktats.

De stadganden i lagen om andelslag som gäller sparkasseverksamhet förutsätter inte för närvarande att andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall informera sparkassedeponenterna om andelslagets ekonomiska situation och dess utveckling. Lämnandet av ekonomiska upplysningar är helt beroende av andelslagets prövning, liksom också hur de eventuella upplysningarna skall framföras. En sparkassedeponent har därför bristfälliga möjligheter att bedöma om andelslaget kan svara för de förbindelser som sparkassedepositionerna medför, i synnerhet som sparkassedeponenterna oftast inte besitter någon särskild ekonomisk sakkunskap. Också när det gäller rätten till information om företagets ekonomiska situation befinner sig sparkassedeponenterna i en sämre ställning än de som investerar i aktier och masskuldebrev eller placeringsfundsandelar.

Den tillsyn över andelslagens sparkasseverksamhet som myndigheterna utövar enligt gällande lag har visat sig vara problematisk. Sparkasseverksamheten är inte i och för sig förknippad med någon självständig ekonomisk risk, utan risken utgörs av andelslagets rörelse, vilket tydligt framgick i samband med såväl Andelslaget Eka-koncernens ekonomiska problem hösten 1993 som Andelsaffären Elantos problem våren 1995. Andelslaget Eka-koncernen och Andelsaffären Elanto kunde inte längre uppfylla sina skyldigheter gentemot sparkassedeponenterna. Orsaken till detta var beträffande Andelslaget Eka-koncernen andelslagets och dess dotterföretags stora ekonomiska svårigheter i anslutning till rörelsen och beträffande Andelsaffären Elanto andelslagets förlustbringande affärsverksamhet samt att uppgifterna om de finansiella förhandlingarna mellan andelslaget och dess finansierande bank

kom ut i offentligheten. Hos ingetdera andelslaget var orsaken problem med sparkasseverksamheten.

En förutsättning för att tillsynen från myndigheternas sida kunde ordnas så att sparkassedeponierarna kunde skyddas för de risker som hänförs till andelslagets rörelse skulle därför vara att myndigheten utöver andelslagets sparkasseverksamhet också skulle övervaka andelslagets och dess eventuella dotterföretags rörelse. Det skulle vara nödvändigt att också övervaka andelslagets dotterföretag, eftersom sparkassedeponierarna i andelslag som bedriver flera former av verksamhet till följd av koncernförhållandet kan styras till finansiering av dotterföretagens verksamhet i stället för till finansiering av andelslagets detaljhandel, så som i själva verket skedde i fråga om Andelslaget Eka-koncernen.

En utvidgning av tillsynen från myndigheternas sida till att utöver sparkasseverksamheten omfatta även rörelsen skulle också förutsätta att myndigheterna har rätt att ingripa i idkandet av rörelsen. Annars bär myndigheterna ansvar för funktioner som de inte kan påverka. Tillsyn över rörelsen från myndigheternas sida kan dock inte anses ändamålsenlig eller ens höra till en myndighets befogenhet. Idkande av handelsrörelse är inte heller sådan verksamhet som är beroende av tillstånd och som skulle ge myndigheten rätt att övervaka att rörelsen idkas i enlighet med tillståndsvillkoren.

Den nuvarande tillsynen över sparkasseverksamheten från myndigheternas sida omfattar också ett krav på att finansministeriet skall godkänna de säkerheter som ordnas för tryggande av sparkassedeponenternas fordringar. För att finansministeriet skall kunna bedöma de ställda säkerheternas faktiska värde i händelse av att andelslaget blir insolvent, bör ministeriet ha tillgång till mycket noggranna uppgifter om andelslagets och dess eventuella dotterföretags ekonomiska situation och rörelse, t.o.m. om andelslagets och dess dotterföretags affärshemligheter. För andelslagets och dess dotterföretags vidkommande kan en så omfattande informationskyldighet mycket väl ifrågasättas rättsligt hänseende och den försätter dem också i en annan ställning än andra företag. För finansministeriets vidkommande räcker det inte heller enbart med rätt att få uppgifter, utan en förutsättning för att omfattningen av

arrangemangen för ställande av säkerheter skall kunna säkerställas också i fall av insolvens vore att ministeriet har rätt att ingripa i andelslagets och dess dotterföretags rörelse. Med beaktande av sparkassedeponierarnas karaktär av ägarfinansiering kan en så omfattande tillsyn från myndigheternas sida emellertid inte anses ändamålsenlig i närings- och rättspolitiskt hänseende.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Propositionens mål

Den lagstiftning som gäller andelslagens sparkasseverksamhet har inte reviderats i någon större omfattning sedan början av 1980-talet. Därför släpar den i många avseenden efter den övriga lagstiftning som gäller finans- och värdepappersmarknaden och som målmedvetet har reviderats bl.a. till följd av den europeiska integrationsutvecklingen. Avsikten med propositionen är att göra den lagstiftning som gäller andelslagens sparkasseverksamhet lika modern som de andra regler som gäller finans- och värdepappersmarknaden samt att närma placeringen av medel i en sparkassa och riskplacering som regleras i värdepappersmarknadslagen till varandra. Detta innebär bl.a. att de krav som gäller etablering i branschen och självreglering preciseras. I propositionen har dessutom tagits med stadganden som gäller tvättning av pengar och marknadsföring av medlemsplaceringar, vilka i tillämpliga delar följer gällande kreditinstitutslagstiftning.

Den finansiering som ett andelslag tar emot av sina medlemmar i form av sparkassedeponier är ett tecken på medlemmarnas engagemang i andelslaget och dess rörelse. Agarnas engagemang i det företag som de äger är ett eftersträvt mål för all näringsverksamhet. Därför är det fortfarande i näringspolitiskt hänseende motiverat att ett andelslag med en stor medlemskår, som utöver de insatser som medlemmarna betalar inte i praktiken har några andra möjligheter att av sina medlemmar skaffa finansiering på samma villkor som eget kapital, har möjlighet att bedriva sparkasseverksamhet och stärka medlemmarnas engagemang i företaget. Propositionens mål är också att utveckla sparkasseverksamheten som en form av ägarfinansiering och sålunda främja andelslagsmedlemmarnas engage-

mang i andelslagets verksamhet och finansiering i egenskap av ägare i andelslaget.

I princip bör ett andelslags ägare, medlemmarna, inte skyddas på något särskilt sätt när de placerar medel i det företag som de äger. Ett sådant skydd är i och för sig onödigt, eftersom lagen om andelslag och andelslagets stadgar innehåller stadganden och bestämmelser om medlemmarnas rättigheter och skyldigheter i förhållande till andelslaget. I egenskap av ägare i andelslaget har medlemmarna också rätt att delta i andelslagets förvaltning och därigenom i det beslutsfattande som gäller sparkasseverksamheten. Den sparkasseverksamhet som andelslagen bedriver har dock sådana drag som tills vidare gör det motiverat med en reglering av sparkasseverksamheten i lag och med skydd för sparkasseplaceringarna.

Den sparkasseverksamhet som ett andelslag bedriver stöder sig på det förtroende som sparkassedeponenterna hyser för verksamheten. En plötslig upplösning eller kraftig minskning av den reglering som gäller sparkasseverksamheten kunde rubba detta förtroende. Misstroende mot sparkasseverksamheten kunde leda till att sparkassedepositionerna börjar lyftas på ett okontrollerbart sätt, varvid det kunde hända att andelslaget inte skulle ha några möjligheter att på en kort tid skaffa tillräckligt med medel för utbetalning av sparkassedepositionerna. För undvikande av en sådan situation är det synnerligen viktigt att sparkassedeponenternas förtroende för sparkasseverksamheten kvarstår. Därför kan regleringen av sparkasseverksamheten i lagen om andelslag inte minskas väsentligt eller slopas plötsligt.

Därför utgår propositionen från att de stadganden som gäller sparkasseverksamheten revideras. När man har fått praktiska erfarenheter av den reviderade lagstiftningen kommer lagstiftningen om sparkasseverksamhet att ses över på nytt. I granskningen skall beaktas bl.a. utvecklingen på finansmarknaden, verksamhetens eventuella konkurrensverkningar, erfarenheterna av den reviderade sparkasseverksamheten och Europeiska gemenskapens eventuella nya regler om finans- och värdepappersmarknaden. I granskningen skall också beaktas Europeiska gemenskapens eventuella regler om sparkasseverksamhet, ifall sådana regler har utfärdats. På basis av denna granskning kan de stadganden som gäller andelslagens sparkasseverksamhet ytterligare ses över. Eventuella

alternativ kunde t.ex. vara att sparkasseverksamheten fortfarande regleras särskilt i lagen om andelslag, på samma sätt som för närvarande, eller att de placeringar som görs i ett andelslags sparkassa jämföras med andra placeringar som är förknippade med risker, varvid stadgandena i värdepappersmarknadslagen (495/89) också kunde tillämpas på sparkasseplaceringar. Om granskningen resulterar i att sparkasseplaceringarna jämföras med andra placeringar, behöver i lagen om andelslag inte längre särskilt stadgas t.ex. om informationsskyldighet för de andelslag som bedriver sparkasseverksamhet och tillsynen över verksamheten, eftersom stadganden om detta ingår i värdepappersmarknadslagen. Lagstiftningen om sparkasseverksamhet kunde ses över på nytt i slutet av åriondet.

Det finansiella systemet i Finland är mycket bankcentrerat. Erfarenheterna av följderna av bankernas ekonomiska svårigheter har tydligt stärkt behovet av att minska denna bankcentrering och utveckla ett inhemskt finansiellt system som fungerar utanför depositionsbankerna. Detta behov förutsätter till stor del att den inhemska värdepappersmarknaden utvecklas, dvs. att företagens möjlighet att använda masskuldebrevsfinansiering och placeringarnas förutsättningar att placera medel i placeringsfonder utvecklas. Andelslagens sparkasseverksamhet kan vara ett sätt att styra förmedlingen av finansiering utanför banksystemet. Med tanke på verksamheten på värdepappersmarknaden och placerarskyddet bör regleringen av och tillsynen över olika placeringsformer motsvara varandra i så stor utsträckning som möjligt. Också detta talar för att placeringar i ett andelslags sparkassa skall omfattas av samma stadganden som annan riskplacering.

3.2. De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås att stadgandena om andelslagens rätt att bedriva sparkasseverksamhet preciseras genom att minimikrav som gäller andelskapitalet och medlemssantalet uppställs som en förutsättning för verksamheten. För minskande av de särskilda ekonomiska risker som hänför sig till sparkasseverksamheten i andelslag med verksamhet i flera branscher föreslås att det krav som gäller branschen, idkande av detaljhandel, utsträcks till att gälla hela kon-

cernen.

I propositionen föreslås att ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall ha särskilda stadgar som gäller sparkasseverksamheten och som finansministeriet skall fastställa. Det föreslås samtidigt att andelslagets associationsrättsliga stadgar inte längre behöver granskas av finansministeriet.

Det föreslås att skyldigheten för ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet att för tryggande av en fordran som grundar sig på en medlemsplacering ordna av finansministeriet godkänd borgen eller annan säkerhet slopas. Arrangemangen för ställande av säkerhet skall lämnas beroende enbart av andelslagets prövning och andelslaget skall ansvara för de säkerheter som ställs. Det föreslås att förfarandet med godkännande av säkerheter ersätts med en skyldighet för andelslag som bedriver sparkasseverksamhet att informera om sin ekonomiska situation. För varje räkenskapsperiod som är längre än sex månader skall andelslaget upprätta en delårsrapport, i vilken redogörs för andelslagets tillgångar, ansvarsförbindelser, resultat och andra omständigheter som inverkar på dess ekonomiska situation. Utöver delårsrapporten skall andelslag som bedriver sparkasseverksamhet sedan bokslutet blivit klart upprätta en bokslutskommuniké som innehåller huvudpunkterna i bokslutet. I delårsrapporten och bokslutskommunikén skall medlemsplaceringarna också informeras om arrangemangen för ställande av säkerhet och deras omfattning. Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall också hålla sitt bokslut tillgängligt för medlemsplaceringarna. Andelslaget skall offentliggöra sina beslut och andra omständigheter som är ägnade att påverka medlemsplaceringens värde.

Det föreslås att de stadganden som gäller granskning av och tillsyn över sparkasseverksamheten revideras så att sparkasseinspektören skall ansvara för granskningen. Sparkasseinspektörens rättigheter och skyldigheter skall fastställas närmare i de andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

4. Propositionens verkningar

Propositionen har inga verkningar i fråga om organisation. Upphörande av tillsyn som myndigheterna utöver minskar i finansministeriets behovet av personalen med ett halvt årsverk. Från annat håll granskningen av de

nya stadgar som gäller sparkasseverksamheten och andra uppgifter i samband med lagändringen ökar ministeriets behov för personal med ett halvt årsverk. Sålunda propositionen har inte omedelbara verkningar i fråga om personal.

Propositionens ekonomiska verkningar är obetydliga. De ändringar som föreslås i fråga om ordnandet av tillsynen från myndigheternas sida innebär att finansministeriets tillsynsuppgifter förändras. Detta har emellertid inte några nämnvärda verkningar i fråga om kostnaderna för tillsynen över de andelslag som bedriver sparkasseverksamhet. Den föreslagna skärpningen av de regler som gäller likviditeten hos andelslag som bedriver sparkasseverksamhet liksom också fullgörandet av informationsskyldigheten åsamkar andelslagen i någon mån merkostnader. De kostnadsökningar som åsamkas andelslagen är dock inte betydande.

För medlemsplaceringarnas del innebär propositionen att placerarskyddet förbättras då andelslag som bedriver sparkasseverksamhet är skyldiga att regelbundet informera medlemsplaceringarna om den ekonomiska situationen. Den skärpta regleringen av andelslagens likviditet förbättrar också medlemsplaceringarskyddet.

5. Beredningen av propositionen

I regeringens proposition med förslag till lag om tryggande av deponenternas fordringar i andelslag som bedriver sparkasseverksamhet (RP 267/1993 rd) och i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 13 § lagen om tryggande av deponenternas fordringar i andelslag som bedriver sparkasseverksamhet (RP 34/1995 rd) meddelar regeringen att den kommer att avlåta en proposition med förslag till lag om ändring av 3 kap. lagen om andelslag och att avsikten med den propositionen är att precisera stadgandena om sparkasseverksamhet.

Den 1 februari 1994 tillsatte finansministeriet en arbetsgrupp, som fick i uppdrag att bereda de ändringar av lagstiftningen om andelslag som bedriver sparkasseverksamhet som utvecklingen på finansmarknaden förutsätter. Arbetsgruppen överlämnade sin enhälliga promemoria till finansministeriet i juli 1994. Till promemorian hörde en regeeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om andelslag och viss la-

gar som har samband med den.

Arbetsgruppen promemoria har använts som grund för regeringens proposition. Utlåtande om promemorian begärdes av handels- och industriministeriet, justitieministeriet, Finlands Bank, finansinspektionen, central-kriminalpolisen, bokföringsnämnden, konsumentombudsmannen, konsumentverket, Centralhandelskammaren, Andelsaffären Elanto, Pellervo-Seura och Centrallaget för Handelslagen i Finland. Dessutom gav Andelsbankernas Centralförbund och Bankföreningen i Finland sitt utlåtande om promemorian på eget initiativ. De åsikter som framförs i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats i regeringens proposition.

6. Samband med internationella fördrag och förpliktelser

I propositionen har bestämmelserna om förhindrande av tvättning av pengar i rådets direktiv om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar, nedan direktivet om tvättning av pengar, (91/308/EEG) beaktats. Direktivet ingår i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Direktivet om tvättning av pengar gäller egentligen kreditinstitut och finansiella institut, men enligt artikel 12 skall medlemsstaterna se till att direktivets bestämmelser om tvättning av pengar utvidgas till att omfatta även andra yrkesgrupper och företagskategorier, då den verksamhet som bedrivs är särskilt ägnad att utnyttjas för tvättning av pengar.

7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Den gällande lagen om tryggande av deponenternas fordringar i andelslag som bedriver sparkasseverksamhet passar illa ihop med den föreslagna regleringen av sparkasseverksamheten, genom vilken medlemsplaceringarnas karaktär av ägarfinansiering framhävs. Om lagen upphävs vid övergången till en reglering av sparkasseverksamheten som överensstämmer med förslaget kan detta dock ge upphov till misstroende bland medlemsplaceringarna i sparkassorna. Därför föreslås det inte ännu i detta skede att lagen skall upphävas. Frågan om upphävande av lagen blir dock aktuell senare, då erfarenheter av sparkasseverksamhet enligt den reviderade lagen har erhållits. Eftersom lagen endast tryggar sådana medlemsplaceringar i sparkassorna som har gjorts före den 1 januari 1994 då lagen trädde i kraft, finns sådana medlemsplaceringar som lagen tryggar dessutom inte längre efter några år till följd av att de tidsbundna kontona förfaller och de medel som finns på dagligkontona används. Situationen har inte förändrats i någon väsentlig mån sedan lagen om ändring av 13 § trädde i kraft, eftersom ändringen säger att en förutsättning för att depositioner som gjorts den 1 januari 1994 eller senare skall inlösas är att andelslaget har blivit insolvent för den 1 april 1995.

De straffbestämmelser som gäller sparkasseverksamheten revideras vid behov, när regeringens proposition med förslag om reglering av värdepappersmarknadsbrott som är under beredning vid justitieministeriet föreläggs till riksdagen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om andelslag

3 kap. Sparkasseverksamhet

16 §. I paragrafen definieras de andelslag som har rätt att bedriva sparkasseverksam-

het. Enligt 1 mom. avses med sparkasseverksamhet verksamhet där andelslaget av sina medlemmar på konton som uppfyller de allmänna kontovillkoren enligt lagförslagets 16 f § tar emot penningmedel i mark som skall återbetalas. Såsom gottgörelse för dessa medel betalar andelslaget ränta enligt kontovillkoren. Det primära syftet med sparkasse-

verksamheten är att finansiera andelslagets rörelse. Utöver att finansiera andelslagets rörelse är syftet med sparkasseverksamheten att främja andelslagsmedlemmarnas sparande och deras engagemang i andelslagets verksamhet.

Ett andelslags sparkasseverksamhet skiljer sig från depositionsbankernas mottagande av depositioner. Enligt 50 § kreditinstitutslagen (1607/93) avses med deposition medel som skall återbetalas och som en depositionsbank har tagit emot från allmänheten på konton som uppfyller av finansinspektionen antagna allmänna villkor. Karaktäristiskt för de depositioner som gjorts i en depositionsbank är att de har på lag grundat säkerhetsfondsskydd. De depositioner som har gjorts i ett andelslags sparkassa har däremot inte något säkerhetsfondsskydd. För att denna skillnad skall framhävas och för att skillnaden skall vara klar också för en vanlig medlem, föreslås att begreppet medlemsplacering tas i bruk i samband med andelslagens sparkasseverksamhet.

I paragrafen föreslås också att begreppet "andelslag som bedriver lånerörelse" slopas och ersätts med begreppet "sparkasseverksamhet", som är det enda begrepp som har använts i praktiken och som också huvudsakligen har använts i lagen om andelslag. Det föreslås därför också att rubriken för lagens 3 kap. ändras.

Enligt gällande 16 § får ett andelslag som idkar handelsrörelse bedriva sparkasseverksamhet. Begreppet "handelsrörelse" är föråldrat och oklart. Det föreslås därför att det ersätts med begreppet "detaljhandel". Med detaljhandel avses försäljning av förnödenheter till enskilda konsumenter. För att ett andelslag skall få bedriva sparkasseverksamhet skall dess huvudsakliga verksamhetsområde bestå av detaljhandel. Ett andelslags huvudsakliga verksamhetsområde består av detaljhandel på det sätt som stadgandet avser, om över 50 % av omsättningen inflyter av detaljhandeln.

I 2 mom. föreslås stadgat om rätt för ett andelslag som är moderföretag i en koncern enligt bokföringslagen (655/73) att bedriva sparkasseverksamhet. Den risk som är förknippad med rörelsen i ett andelslag som bedriver flera former av verksamhet är ofta större än den som är förknippad med rörelsen i ett andelslag som endast idkar detaljhandel. Syftet med stadgandet är att minska de ekonomiska risker som detta medför för

sparkasseverksamheten. Eftersom sparkasseverksamhet är en speciell verksamhetsform som endast är tillåten för andelslag som idkar detaljhandel, är det dessutom inte lämpligt att det krav som gäller andelslagets verksamhetsområde skall kunna kringgås med hjälp av en koncernstruktur.

Enligt 22 a § bokföringslagen är en bokföringsskyldig som driver rörelse moderföretag, om den bokföringsskyldige på det sätt som avses i lagens 22 b § har bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig som driver rörelse eller i ett motsvarande utländskt företag, dvs. dotterföretag.

Enligt 22 b § 1 mom. bokföringslagen har en bokföringsskyldig bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig om den förstnämnda för det första har mer än hälften av det röstetal som alla aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar medför. För det andra är det fråga om ett bestämmanderättsförhållande om en bokföringsskyldig med stöd av bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara bestämmelser har rätt att utse en del av medlemmarna i en annan bokföringsskyldigs eller ett motsvarande utländskt företags styrelse eller motsvarande organ eller en del av medlemmarna i ett organ som utser ett sådant organ och denna rätt tillsammans med den rösträtt som äganderätten eller medlemskapet medför ger rätt att utse majoriteten av medlemmarna i ett sådant organ. För det tredje är det fråga om ett bestämmanderättsförhållande om en bokföringsskyldig på grundval av avtal har sådan bestämmanderätt som motsvarar vad som nämns ovan. Enligt 22 b § 2 mom. bokföringslagen är moderföretaget i en koncern en sådan bokföringsskyldig också om det tillsammans med ett eller flera dotterföretag eller ett dotterföretag ensamt eller tillsammans med andra dotterföretag har ovan nämnda bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig.

Om ett andelslag är moder- eller dotterföretag i en koncern, får det bedriva sparkasseverksamhet endast om hela koncernens huvudsakliga verksamhetsområde består av detaljhandel. En koncerns huvudsakliga verksamhetsområde består av detaljhandel, om över 50 % av andelslagets och dess dotterföretags omsättning enligt koncernbalans inflyter av detaljhandeln.

Det föreslås att stadgandet i paragrafens 3 mom. i gällande lag, enligt vilket om andelslag som bedriver bankverksamhet är

stadgat särskilt, stryks. Stadgandet behövs inte, eftersom 3 kap. lagen om andelslag gäller sparkasseverksamhet och om andelslag som bedriver bankverksamhet stadgas i andelsbankslagen (1271/90) och kreditinstitutslagen.

16 a §. I paragrafen stadgas om påföljder för upphörande av förutsättningar att bedriva sparkasseverksamhet. Enligt paragrafens 1 mom. andelslaget skall avbryta mottagandet av medlemsplaceringar om dess medlemsantal eller andelskapital faller under i 16 § 1 mom. stadgat. Mottagandet av medlemsplaceringar skall avbrytas omedelbart när andelslaget upptäcker att medlemsantalet underskrider 500 medlemmar eller andelskapitalet 500 000 mark. Om medlemsantalet eller andelskapitalet inte återställs till den lagstadgade nivån inom sex månader, andelslaget skall avsluta sparkasseverksamheten helt. Andelslaget skall då säga upp medlemsplaceringsmedlen och därefter avsluta medlemsplaceringskonton i enlighet med kontovillkoren.

Enligt paragrafens 2 mom. andelslaget får inte påbörja om igen sparkasseverksamheten efter att ha avslutat att bedriva sparkasseverksamheten enligt 1 mom. förrän både medlemsantalet och medlemskapitalet har uppfyllt lagens krav oavbruten ett år.

Enligt paragrafens 3 mom. andelslaget skall avsluta att bedriva sparkasseverksamhet också om andelslaget eller om den tillhör en koncern, koncern inte längre uppfyller den krav för sparkasseverksamheten att andelslagets eller koncerns huvudsakliga verksamhetsområde är detaljhandel. Andelslaget skall då säga upp medlemsplaceringsmedlen och därefter avsluta medlemsplaceringskonton i enlighet med kontovillkoren.

Om andelslaget har avslutat bedriva sparkasseverksamheten därför att dess eller koncerns i vilken den tillhör huvudsakliga verksamhetsområde inte längre var detaljhandel, andelslaget får inte enligt 4 mom. påbörja om igen med sparkasseverksamheten förrän andelslagets eller om den tillhör en koncern, koncerns huvudsakliga verksamhetsområde har oavbruten under en hel räkenskapsperiod varit detaljhandel.

Enligt paragrafens 5 mom. en medlem som har gjort en medlemsplacering har rätt att säga upp en tidsbunden medlemsplacering att förfalla omedelbart om andelslaget har avslutat att bedriva sparkasseverksamhet enligt paragrafens 1 eller 3 mom.

16 b §. I paragrafen föreslås stadgat att ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall ha särskilda stadgar som gäller sparkasseverksamheten och som finansministeriet skall fastställa. Gällande 16 § förutsätter inte att andelslaget har särskilda stadgar som gäller sparkasseverksamhet, utan de bestämmelser som gäller sparkasseverksamhet kan ingå i andelslagets associationsrättsliga stadgar, som andelslaget skall tillställa finansministeriet för granskning. När det gäller företag som är verksamma på finans- och värdepappersmarknaden har man allmänt frångått förfarandet med att finansministeriet granskar och godkänner de associationsrättsliga stadgarna. I stället godkänner ministeriet de funktionella stadgarna. Att de associationsrättsliga stadgarna i ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall granskas kan inte heller längre anses vara ändamålsenligt.

De stadgar som gäller ett andelslags sparkasseverksamhet utgör dock i sak en del av andelslagets stadgar och därför är beslutsförfarandet när det gäller att bestämma och ändra dem detsamma som för andelslagets stadgar i övrigt. En annan förändring jämfört med gällande reglering är att ministeriet inte endast granskar bestämmelserna i de stadgar som gäller sparkasseverksamheten utan också fastställer dessa stadgar. Det är dock inte fråga om fastställande av andelslagets egentliga associationsrättsliga stadgar, utan endast om fastställande av de funktionella stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

Syftet med att ministeriet fastställer de stadgar som gäller sparkasseverksamhet är att säkerställa att de uppfyller kraven i lagstiftningen och att de innehåller i detta stadgande förbjudna, med hänsyn till medlemsplaceringarna oskäliga bestämmelser.

I paragrafens 2 mom. definieras minimiinnehållet i de stadgar som gäller sparkasseverksamhet. I stadgarna skall för det första nämnas av vem medlemsplaceringar får mottas. Enligt lagförslagens 16 c § får medlemsplaceringar mottas endast av andelslagets medlemmar och medlemmarnas minderåriga barn. I de stadgar som gäller sparkasseverksamhet kan definitionen enligt lagen följas, men också extra krav och begränsningar uppställas. I stadgarna kan t.ex. mottagandet av medlemsplaceringar begränsas till fysiska personer eller en minimitid för medlemskapet uppställas, efter vilken medlemsplaceringar kan tas emot.

För det andra skall de stadgar som gäller sparkasseverksamhet innefatta bestämmelser om vid hurdana verksamhetsställen medlemsplaceringar kan mottas. I gällande lag ingår detaljerade stadganden om de driftställen och andra servicepunkter där sparkasse-depositioner kan tas emot. I lagförslagets 16 d § föreslås endast ett allmänt stadgande om verksamhetsställena. Enligt paragrafen bestäms närmare om en sparkassas verksamhetsställen i de stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

För det fjärde skall stadgarna innefatta bestämmelser om hur granskningen av ett andelslags sparkasseverksamhet skall ordnas. Särskilt skall i stadgarna innefatta bestämmelser om i 18 § avsedda inspektörs rättigheter och skyldigheter.

För det färdje skall i stadgarna innefatta bestämmelser om hur uppföljning, rapportering och övervakning av kassareseven ordnas.

För det femte skall i stadgarna nämnas de procedurer enligt vilka gränserna för medlemsplaceringarna bestäms. Med gränserna för medlemsplaceringarna avses i stadgandet t.ex. medlemsplaceringarnas minimi- och maximibelopp i mark. Den bestämmelse i stadgarna som gäller gränserna för medlemsplaceringarna kan också gälla hur mycket medlemsplaceringar andelslaget får ha. I stadgarna kan t.ex. bestämmas samtliga medlemsplaceringars sammanlagda maximibelopp i mark eller hur stor del av andelslagets skulder som får utgöras av medlemsplaceringar. I praktiken skall andelslagets förvaltningsråd eller styrelse besluta om gränserna för medlemsplaceringarna. Stadgandet förpliktar inte i och för sig andelslaget att dra upp några gränser för medlemsplaceringarna, utan gäller det förfarande som skall iaktas då eventuella gränser fastställs.

För det sjätte skall stadgarna innefatta en bestämmelse om hur de meddelanden som gäller sparkasseverksamheten och de medlemmar som gjort en medlemsplacering skall tillkännages dessa medlemmar. Eftersom de stadgar som gäller sparkasseverksamhet är separata funktionella stadgar räcker det inte med att i dem hänvisas till andelslagens stadgar när det gäller meddelandena, utan bestämmelserna måste vara fullständiga. Till de frågor som skall meddelas och som avses i stadgandet hör t.ex. kontovillkoren och ändringar av dem samt hur meddelanden om att delårsrapporten, bokslutet och bok-

slutskommunikén har färdigställts samt andra meddelanden som gäller omständigheter som påverkar medlemsplaceringarnas värde skall tillställas de medlemmar som gjort en medlemsplacering.

För det sjunde skall stadgarna innefatta bestämmelser om var och när delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén finns tillgängliga för de medlemmar som gjort en medlemsplacering. Enligt lagförslagets 17 a och 17 b §§ skall andelslaget upprätta och för de medlemmar som gjort en medlemsplacering lägga fram en delårsrapport, ett bokslut och en bokslutskommuniké. Delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén skall hållas framlagda åtminstone på alla de verksamhetsställen där andelslaget tar emot medlemsplaceringar. I stadgarna skall dessutom bestämmas var och när en medlem som gjort en medlemsplacering kan få handlingarna utan särskild begäran om han så vill.

Med stöd av paragrafens 3 mom. har ministeriet, på samma sätt som för närvarande, rätt att kräva att de föreskrifter som ministeriet anser nödvändiga tas in i de stadgar som gäller sparkasseverksamhet.

Enligt paragrafens 4 mom. kan en bestämmelse om att andelslaget skall ha särskilda sparkassekontor, vid vilka inte bedrivs någon annan verksamhet, inte tas in i de stadgar som gäller sparkasseverksamhet. Eftersom sparkasseverksamheten inte hör till den rörelse som ett andelslag som idkar detaljhandel idkar, utan är verksamhet som bedrivs vid sidan av den egentliga verksamheten, är det inte motiverat att inrätta särskilda sparkassekontor.

16 c §. I paragrafen föreslås att principen att medlemsplaceringar får mottas endast av medlemmar och deras minderåriga barn skall förbli gällande. För att skillnaden mellan en placering av penningmedel i ett andelslags sparkassa och en bankdeposition skall vara klar, föreslås att begreppet medlemsplacering tas i bruk inom sparkasseverksamheten. Med medlemsplacering avses i stadgandet fysiska och juridiska personer som är medlemmar i andelslaget samt dylika fysiska personers minderåriga barn, av vilka andelslaget har tagit emot en medlemsplacering på ett konto som personen i fråga äger.

Enligt lagen om andelslag godkänner andelslagets styrelse medlemmarna. Eftersom endast den som är medlem i ett andelslag kan vara medlemsplacering, får andelslaget

inte ta emot medlemsplaceringar av en sådan person som enbart ansökt om medlemskap i andelslaget utan en medlemsplacering får tas emot först efter att styrelsen har beslutat anta en person som ansökt om medlemskap i andelslaget som medlem. Detta gäller också i det fall att den som ansökt om medlemskap enligt andelslagets stadgar har rätt att utnyttja andelslagets tjänster och medlemsförmåner innan han har antagits som medlem i andelslaget.

I paragrafens 2 mom. stadgas om andelslagets skyldighet att säga upp medlemsplaceringsmedlen, om en medlemsplacerares medlemskap i andelslaget upphör och då en minderårig medlemsplacerare blir myndig. Stadgandet motsvarar 16 a § 2 mom. i gällande lag. Det föreslås att de ändringar som ändringen av begreppen i 1 mom. och 16 § föranleder görs i stadgandet.

16 d §. I gällande 16 b § ingår detaljerade stadganden om de driftställen och servicepunkter där ett andelslag får ta emot medlemsplaceringar. En sådan detaljerad reglering på lagnivå är inte ändamålsenlig och det föreslås därför att den slopas. I lagen fastställs endast allmänt var medlemsplaceringar får tas emot. Detaljerade bestämmelser i saken skall ingå i de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamhet.

Enligt paragrafen får medlemsplaceringar mottas vid andelslagets och dess dotterföretags verksamhetsställen i Finland. För att de andelslag som hör till en centralaffär för andelslag skall kunna bedriva sparkasseverksamhet i nuvarande omfattning, föreslås dessutom att medlemsplaceringar får mottas vid de verksamhetsställen som centralaffären för ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet har i Finland. Stadgandet tillåter samma praxis som för närvarande, dvs. att medlemsplaceringar tas emot vid ett serviceställe för medlemmarna som finns i samband med centralaffärens varuhus. Medlemsplaceringar får också mottas vid verksamhetsställen av intresseföretag av andelslag som bedriver sparkasseverksamhet om andelslag tillsammans har majoriteten av företagets röstetal och aktiekapital. Även om medlemsplaceringar kan tas emot också vid andra verksamhetsställen än de som ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet själv har, tas medlemsplaceringarna alltid emot för andelslagets räkning.

16 e §. I paragrafen föreslås ett allmänt stadgande om marknadsföringen av ett an-

delslags sparkasseverksamhet. Enligt stadgandet får i den marknadsföring som gäller sparkasseverksamheten inte lämnas osanna eller vilseledande upplysningar och inte heller annars användas något förfarande som är otillbörligt från medlemsplacerarens synpunkt eller som strider mot god sed. Paragrafen skall tillämpas på all marknadsföring av ett andelslags sparkasseverksamhet, oberoende av till vem marknadsföringen riktar sig.

Till marknadsföringen hänförs reklam samt andra säljfrämjande åtgärder som direkt eller indirekt riktar sig till andelslagets medlemsplacerare och likaså annan motsvarande information om sparkassetjänster. T.ex. till marknadsföringen av olika kontoformer hänförs bl.a. den reklam för kontovillkoren som förekommer i massmedierna och i andelslagets lokaliteter. Utgående från det allmänna stadgandet om marknadsföring prövas om en marknadsföringsåtgärd ger eventuella medlemsplacerare en riktig bild av kontoformens villkor eller inte.

Som exempel på olämplig marknadsföring nämns i stadgandet lämnande av osanna eller vilseledande upplysningar. Sådan marknadsföring, där en medlemsplacering kallas deposition skall alltid betraktas såsom olämplig. Utgångspunkten för tolkningen av stadgandet är att skydda medlemsplaceraren. Marknadsföringen granskas utgående från en medlemsplacerare som håller på att fatta sitt beslut. Tillämpningen av stadgandet förutsätter inte att det kan visas att marknadsföringen har orsakat en medlemsplacerare konkret skada.

När det bedöms om marknadsföringen är tillbörlig skall också målgruppen beaktas. Strängare krav än normalt ställs bl.a. på sådan marknadsföring som riktar sig till sådana grupper av medlemsplacerare som har ett särskilt stort behov av skydd. En sådan grupp utgör t.ex. minderåriga medlemsplacerare.

Om verksamhet som strider mot stadgandet orsakar skada är andelslaget skyldigt att ersätta skadan enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer.

För att det föreslagna förbudet mot otillbörlig marknadsföring enligt 1 mom. skall ha faktisk betydelse, bör lagstiftningen också innehålla tvångsmedel med hjälp av vilka ett andelslag kan åläggas att upphöra med otillbörlig marknadsföring. Enligt paragrafens 2 mom. kan marknadsdomstolen förbjuda ett

andelslag som bedriver sparkasseverksamhet att fortsätta marknadsföring som strider mot 1 mom. Likaså kan marknadsdomstolen förbjuda andelslaget att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring. Förbudet kan också meddelas interimistiskt, om det med tanke på sakens omfattning, snabba verkningar eller av andra särskilda skäl är nödvändigt att snabbt förhindra att marknadsföringsåtgärden vidtas. Ett interimistiskt förbud gäller tills saken har avgjorts slutligt genom marknadsdomstolens beslut. Förbuden kan förenas med vite. Om anhängiggörande av ansökan om förbud enligt detta stadgande vid marknadsdomstolen stadgas i lagen om marknadsdomstolen.

16 f §. I paragrafen föreslås stadgat om hur kontovillkoren för de medlemsplaceringsskonton som används i sparkasseverksamheten skall fastställas. Enligt paragrafens 1 mom. skall de allmänna villkoren för de medlemsplaceringsskonton som används i sparkasseverksamheten godkännas av ministeriet. Däremot skall ministeriet inte längre godkänna de kontoformer som används i sparkasseverksamheten, så som fallet är enligt 17 § 1 mom. i gällande lag. Ministeriet behöver inte heller längre inhämta utlåtande om kontovillkoren av finansinspektionen. Syftet med godkännandet av de allmänna kontovillkoren är att säkerställa att villkoren för medlemsplaceringsskontona inte innehåller sådana för medlemsplaceringarna oskäliga bestämmelser eller bestämmelser som snedvrider konkurrensen mellan depositionsbankerna och sparkassorna.

De konton som får användas vid mottagande av medlemsplaceringar knyts inte längre till de allmänna konton och kontovillkor som används i bankverksamheten. Eftersom den sparkasseverksamhet som andelslagen bedriver i grunden avviker från bankverksamheten, kan det i sparkasseverksamheten finnas behov av att använda också andra kontoformer och kontovillkor än de som används inom bankverksamheten. Ett stadgande av ovan nämnt slag är dessutom ägnat att ge medlemsplaceringarna i ett andelslag en felaktig bild av att det i sparkasseverksamheten är fråga om bankverksamhet eller därmed jämförbar verksamhet.

Stadgandet i paragrafens 2 mom. om gottgörelse för en medlemsplacering motsvarar gällande 17 § 2 mom. Det föreslås att i stadgandet endast görs de ändringar som behövs för att stadgandet skall överensstämma med

de begrepp som i övrigt används i lagen.

16 g §. I paragrafen föreslås stadgat om de bevis som utfärdas över en medlemsplacering som gjorts i en sparkassa. Gällande 17 a § förutsätter att en till viss person ställd motbok eller annat till viss person ställt depositionsbevis alltid skall utges över en medlemsplacering. På grund av den utveckling som skett på finans- och värdepappersmarknaden samt inom databehandlingssystemen är ett sådant krav inte längre ändamålsenligt.

Även om det inte längre förutsätts att en till viss man ställd motbok eller annat till viss man ställt bevis skall utfärdas över en medlemsplacering, är det fortfarande helt förbjudet att utfärda ett till innehavaren ställt bevis över medlemsplaceringen. Enligt gällande banklagstiftning är det inte heller tillåtet att utfärda ett till innehavaren ställt bevis över bankdepositioner. Det bevis som utfärdats över en medlemsplacering skall också, på samma sätt som för närvarande, kunna transporteras endast på en namngiven person. Kravet baserar sig på att endast den som är medlem i andelslaget kan göra medlemsplaceringar. Om beviset emellertid i strid med förbudet transporteras på innehavaren, ger transporten inte bevisets innehavare fordringsrätt gentemot andelslaget.

I paragrafens 2 mom. föreslås ett stadgande om dödande av ett bevis som ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet har utfärdat över en medlemsplacering. Stadgandet motsvarar i sak stadgandena i lagen om dödande av motbok och annat bevis, som av andelslag för deposition utfärdas, som föreslås bli upphävd.

16 h §. Paragrafens stadganden om rätt för ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet att med sin motfordran kvitta sådana medel som finns på en enskild persons medlemsplaceringsskonto motsvarar 17 e § i gällande lag. Det föreslås att i stadgandet endast görs de ändringar som behövs för att begreppen i stadgandet skall överensstämma med de begrepp som i övrigt används i lagen.

16 i §. I 95—97 §§ kreditinstitutslagen ingår stadganden om tvättning av pengar, vilka baserar sig på direktivet om tvättning av pengar. För att de stadganden om tvättning av pengar som gäller mottagande av medel som skall återbetalas skall vara tillräckligt täckande i Finland föreslås att stadganden om tvättning av pengar tas in också i lagen

om andelslag. Direktivet om tvättning av pengar (artikel 12) förutsätter också att bestämmelserna i direktivet utvidgas till att omfatta andra yrkesgrupper och företagskategorier än kreditinstitut, då den verksamhet som bedrivs är särskilt ägnad att utnyttjas för tvättning av pengar.

Ett andelslag skall alltid då det tar emot medlemsplaceringar konstatera den persons identitet som öppnar ett medlemsplaceringskonto samt i kontoregistret anteckna tillräckliga uppgifter om den som öppnar medlemsplaceringskontot, ägaren och dem som har rätt att använda kontot. Med medlemsplacering som regelbundet anlitar andelslaget avses i stadgandet en permanent medlemsplacering, dvs. en medlemsplacering som regelbundet använder medlemsplaceringskontot. I mån av möjlighet bör man också försöka utsträcka identifieringen till att gälla de personer för vilkas räkning medlemsplaceringen handlar t.ex. med stöd av fullmakt. Om inte medlemsplaceringens eller hans huvudmans identitet kan konstateras på ett tillförlitligt sätt är det skäl för andelslaget att avhålla sig från att motta medlemsplaceringen. De i paragrafen avsedda identifieringsuppgifterna skall för senare undersökningar förvaras på ett tillförlitligt sätt i minst fem års tid. Förvaringstiden börjar löpa från den tidpunkt när medlemsplaceringsförhållandet upphör. Sina verifikat och sitt övriga bokföringsmaterial är andelslaget skyldigt att förvara med stöd av bokföringslagen och skattelagarna.

Enligt 2 mom. gäller identifierings- och förvaringskravet även andra än permanenta medlemsplaceringar. Kravet kan således gälla sådana placeringar av medel på ett medlemsplaceringskonto som någon annan än en medlemsplacering gör. Enskilda medlemsplaceringar som understiger 85 000 mk omfattas emellertid inte av kravet, såvida gränsen inte nås genom flera åtgärder som uppemot ansluter sig till varandra. Markbeloppet motsvarar 15 000 ecu, vilket överensstämmer med direktivet om tvättning av pengar. Gränsen i mark tillämpas likaså inte om andelslaget har anledning att betvivla att de medel som används vid en medlemsplacering har ett lagligt ursprung.

I 3 mom. åläggs andelslag som bedriver sparkasseverksamhet en omsorgsplikt, enligt vilken de skall reda ut sådana åtgärder som de enligt sina erfarenheter av vanlig sparkasseverksamhet har skäl att betrakta som osedvanliga. Eftersom ett andelslag inte har möj-

lighet eller ens orsak att systematiskt undersöka alla åtgärder som de som anlitar sparkassans tjänster företar sig, omfattar omsorgsplikten inte åtgärder som har en uppenbar ekonomisk eller juridisk grund som hänför sig till medlemskapet i andelslaget. Ministeriet meddelar enligt 5 mom. närmare föreskrifter om innehållet i denna omsorgsplikt.

Eftersom ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet i praktiken har begränsade möjligheter att bedöma sambandet med medlemskapet i andelslaget samt det ekonomiska syftet och lagenligheten i fråga om de åtgärder personer som anlitar sparkassetjänster företar sig, har andelslaget fyllt sin i 3 mom. stadgade omsorgsplikt när det med till buds stående medel försökt försäkra sig om transaktionens bakgrund. Av ett andelslag kan inte krävas kännedom om brottsrekvisiten för de gärningar som är straffbara enligt strafflagen eller någon annan lag. När tvivelaktiga transaktioner förekommer blir andelslaget tvunget att överväga hur starka misstankarna är och ta hänsyn till att medlemsplaceringen kan bli lidande om de är ogrundade. En misstanke som med stöd av 4 mom. uppstått hos ett andelslag kan anses befogad om andelslaget anser att med åtgärden förknippas sådant som enligt allmän erfarenhet av sparkasseverksamhet tydligt avviker från det sedvanliga.

De alternativ ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet har till sitt förfogande när misstankar uppstår beror på hur starka misstankarna är. Om andelslaget t.ex. anser att medlemsplaceringens identitet eller den persons identitet som handlar för hans räkning inte med tillräcklig säkerhet kan fastställas, skall andelslaget i allmänhet vägra ta emot medlemsplaceringen. Till följd av avtal t.ex. om rätt att använda ett medlemsplaceringskonto är det emellertid inte alltid möjligt för andelslaget att vägra ta emot medlemsplaceringen. Andelslaget kan då kräva att medlemsplaceringen ytterligare reder ut syftet med medlemsplaceringen och grunderna för den innan andelslaget fattar beslut om sin egen hållning.

Har andelslaget alltjämt efter detta skäl att betvivla ursprunget för de medel som medlemsplaceringen gäller, skall det underrätta förundersökningsmyndigheten om saken. Det är ändamålsenligast att närmare föreskrifter om hur anmälan skall göras meddelas i ett beslut av finansministeriet och om dess in-

nehåll, eftersom det blir fråga om många sådana detaljer som det inte är skäl att stadga om i lagen. När föreskrifterna meddelas är det skäl att ta hänsyn till att det är fråga om brådskande åtgärder. Förundersökningsmyndigheten kan begära att för att misstanken skall kunna redas ut till anmälan skall fogas sådana uppgifter och handlingar som belyser saken.

Eftersom det kan vara fråga om tvättning av pengar, skall den som är föremål för misstankarna inte underrättas om att anmälan gjorts till förundersökningsmyndigheten. Andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall enligt stadgandet göra anmälan om misstänkt tvättning av pengar direkt till förundersökningsmyndigheterna. Förfarandet avviker till denna del från det förfarande om vilket stadgas i kreditinstitutslagen och enligt vilket anmälan görs till finansinspektionen, som är tillsynsmyndighet. Orsaken till detta är att enligt den föreslagna 18 § sparkasseverksamhet skall inte övervakas av myndigheterna.

Enligt 5 mom. har ministeriet rätt att meddela de andelslag som bedriver sparkasseverksamhet närmare föreskrifter om hur de i paragrafen stadgade omständigheterna i detalj skall fullgöras och vilket innehåll de skall ha.

I 32 kap. 1 § 2 mom. strafflagen har både tvättning av pengar som självständig gärning, dvs. häleribrott, och underlåtelse att anmäla tvättning av pengar belagts med straff. När ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet gör en i paragrafen avsedd anmälan till förundersökningsmyndigheten undgår det de i strafflagen stadgade påföljderna för underlåten anmälan. Detta medför i sin tur att när ett andelslag följer kraven i lagen, kan det inte ställas till ansvar för att angivelsen vid närmare undersökningar visar sig vara ogrundad eller för att medlemsplaceraren lider ränteförlust eller annan ekonomisk förlust till följd av försenad betalning.

Enligt personregisterlagen (471/87) är den registeransvarige skyldig att ersätta den skada som tillfogats en registrerad genom att en oriktig uppgift har använts eller lämnats ut eller genom att en uppgift används lagstridigt.

Därför föreslås det för tydlighetens skull att i 6 mom. intas ett stadgande om befrielse från skadeståndsskyldighet för andelslaget och dess personal beträffande åtgärder som i god tro vidtagits med stöd av paragrafen.

Stadgandet behövs för att hindra att sådana konfliktsituationer uppstår där den ekonomiska skadeståndsskyldigheten gör det svårare för de anmälningsskyldiga att tillgripa sådana åtgärder som motiverade och välgrundade misstankar påkallar och som lagen samtidigt förpliktar dem att vidta.

16 j §. Det föreslås alltså att särskilda krav skall ställas på likviditeten i ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet. Det föreslås dock att vissa ändringar som skall anses ändamålsenliga med tanke på medlemsplacerarskyddet görs i de stadganden i gällande 17 b § som gäller kassareserven. I förslaget har också beaktats de ändringar som skett i regleringen av kreditinstitutens kassareserv, till den del de är tillämpliga i andelslagens sparkasseverksamhet.

Medlemsplaceringar som skall utbetalas på anfordran är förknippade med stora likviditetsrisker och deras andel av medlemsplaceringarna i ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet bör därför vara så liten som möjligt. Till följd av den stora risken bör kassareserven för medlemsplaceringar som skall utbetalas på anfordran vara större än för andra medlemsplaceringar. En större kassareserv än för andra medlemsplaceringar gör också att andelslaget i sin sparkasseverksamhet ser till att beloppet av medlemsplaceringar som skall utbetalas på anfordran står i rätt förhållande till medlemsplaceringarnas totala belopp. Det föreslås att kassareserven för medlemsplaceringar som skall utbetalas på anfordran skall uppgå till 25 %. Kassareserven för övriga medlemsplaceringar kvarstår däremot oförändrad, dvs. den skall uppgå till 10 % av beloppet av dessa medlemsplaceringar.

Det föreslås också att stadgandena om de poster som skall hänföras till kassareserven i ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet ändras. Till kassareserven hör enligt 2 mom. för det första andelslagets kassa. Till kassareserven hör dessutom enligt 2 mom. 2 punkten fordringar som förfaller inom en månad och fordringar med en månads uppsägningstid hos inhemska och med dem jämförbara utländska kreditinstitut samt centralaffärer för andelslag som bedriver sparkasseverksamhet.

Enligt 2 mom. 3 punkten hör också lätt marknadsförda fordringsbevis till kassareserven. Sådana lätt marknadsförda fordringsbevis som stadgandet avser är fordringsbevis som enligt finansinspektionens föreskrifter

med stöd av 67 § 3 mom. 4 punkten kreditinstitutslagen är sådana fordringsbevis som kan hänföras till en depositionsbanks kassa-reserv. Till de fordringsbevis som avses i denna punkt hör t.ex. masskuldebrev, placementsbevis och andra motsvarande fordringsbevis som noteras av Helsingfors Fondbörs samt masskuldebrev som finska staten emitterar och garanterar.

17, 17 a—17 d §§. De medlemsplaceringar som ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet tar emot utgör ägarfinansiering, genom vilken andelslaget av sina medlemmar skaffar medel för finansiering av sin rörelse och medlemmarna placerar sina medel i det andelslag som de äger. Medlemsplaceringarna, liksom också all annan ägarfinansiering, är förknippad med en risk för att placeringen går förlorad. I lagens 17—17 d §§ föreslås att ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall åläggas att informera medlemsplaceringarna om sin ekonomiska situation, så att medlemsplaceringarna skall kunna bilda sig en välgrundad uppfattning om andelslagets ekonomiska situation och de risker som är förknippade med medlemsplaceringarna. I 17 d § föreslås dessutom att de stadganden som gäller arrangemang för ställande av säkerheter i ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet revideras.

Med förslagets 17 § kompletteras den i 16 e § stadgad förbud mot vilseledande marknadsföring genom att förplikta andelslaget som bedriver sparkasseverksamhet att hålla tillgängligt för medlemsplaceringarna tillräcklig information om de omständigheter som väsentligt påverkar medlemsplaceringens värde.

Med tillräcklig information om de omständigheter som påverkar medlemsplaceringens värde avses uppgifter som en vanlig medlemsplacering skall anse betydelsefulla och tillräckliga när han övervägar sitt placementsbeslut i medlemsplaceringen.

Uppgifterna kan närmast gälla medlemsplaceringen, säkerhets arrangemangen och själva andelslaget. I vissa fall kan det vara nödvändigt att ge också andra uppgifter, t.ex. om beskattningen av medlemsplaceringen eller utvecklingen av andelslagets branschen. Den i paragrafen stadgad informationsskyldigheten är uppfylld när informationen hålls tillgängligt för medlemsplaceringarna på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de stadgar

som gäller sparkasseverksamheten. Det krävs dock inte att varje reklam på medlemsplaceringar skall innehålla informationen som avses i stadganden.

Enligt förslagets 17 a § 1 mom. skall ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet upprätta en delårsrapport. Enligt stadgandet skall andelslaget uppgöra en delårsrapport för varje räkenskapsperiod som är över sex månader lång. Rapporten skall uppgöras åtminstone för räkenskapsperiodens sex första månader. Om andelslaget vill kan det också uppgöra två delårsrapporter, som då uppgörs för räkenskapsperiodens fyra respektive åtta första månader. Den till god bokföringssed enligt paragrafens 5 mom. hörande kontinuitetsprincipen förutsätter att andelslaget inte utan motiverad anledning ändrar längden av de rapportperioder som det valt. En sådan anledning kan t.ex. vara ett betydande företagsköp i en koncern, där andelslaget är moderföretag.

Om räkenskapsperioden har förlängts skall andelslaget enligt 2 mom. upprätta en årsrapport för de 12 första månader av räkenskapsperioden. Stadgandet behövs för att skydda medlemsplaceringarna såtillvida, att offentlighöret av årsresultatet inte uppskjuts genom att räkenskapsperioden förlängs. På upprättandet och tillgängligt hållandet av årsrapporten tillämpas de stadganden som gäller delårsrapporter.

Enligt 17 a § 3 mom. är det andelslagets styrelse som skall ge delårsrapporten. Avsikten med stadgandet är att klarlägga ansvarsfördelningen när det gäller upprättandet av delårsrapporten. Uppgiften kan således inte ombetros verkställande direktören eller direktören för sparkassan och ett eventuellt förvaltningsråd kan inte heller förbehålla sig den.

Eventuella anmärkningar och erinringar av andelslagets revisorer skall fogas till delårsrapporten, om den har granskats. Förslaget förutsätter således inte att rapporten granskas. Avsikten är att göra det möjligt att snabbt tillhandahålla medlemsplaceringarna rapporten efter rapportperiodens utgång och att garantera att rapporterna har upprättats i enlighet med gällande stadganden. Om revisorerna granskar delårsrapporten skall de förvissa sig om att rapporten är korrekt i sin helhet, således inte endast i fråga om siffermaterialet utan också textavsnitten.

Paragrafens 5 mom. överensstämmer med 9 § 2 mom. bokföringslagen. Genom att

iakttä god bokföringssed ger andelslaget en tillförlitlig bild av sitt resultat och sin ekonomiska ställning, dvs. riktiga och tillräckliga uppgifter. För att medlemsplaceringarna på det sätt som stadgandet förutsätter skall kunna bilda sig en välgrundad uppfattning om andelslagets verksamhet och ekonomiska ställning samt om dess utveckling skall de uppgifter som ges i delårsrapporten vara jämförbara med uppgifterna för motsvarande rapportperiod under föregående räkenskapsperiod. Om resultaträkningen eller balansräkningens struktur har ändrats under rapportperioden, skall uppgifterna i den föregående delårsrapporten och bokslutet sammanställas så att de är jämförbara med uppgifterna för rapportperioden. Orsaken skall anges om uppgifterna till följd av ändringar i rörelsen eller lagstiftningen inte är jämförbara.

Delårsrapporten skall innehålla en redogörelsedel och en tabell. I rapporten skall enligt 17 a § 6 mom. redogöras för ändringar i de omständigheter som inverkar på andelslagets ekonomiska situation efter utgången av den föregående räkenskapsperioden. Till de uppgifter som skall ges hör åtminstone ändringar i andelslagets tillgångar, ansvarsförbindelser, ekonomiska ställning och resultat. I delårsrapporten skall också redogöras för sådana under rapportperioden inträffade exceptionella omständigheter som har påverkat andelslagets verksamhet eller resultat.

I delårsrapporten skall, i den mån det är möjligt, redogöras för andelslagets sannolika utveckling under den löpande räkenskapsperioden. En redogörelse skall också ges för de antaganden som lagts till grund för bedömningarna. Om andelslagets uppfattning om utvecklingen av räkenskapsperiodens resultat undergår en väsentlig förändring efter det att rapporten uppgjorts skall detta faktum offentliggöras med stöd av 17 c §. Som en väsentlig förändring skall anses t.ex. att en uppskattning av att resultatet blir bättre eller sämre än föregående räkenskapsperiod förändras till det motsatta. Härvid skall de omständigheter uppges på grund av vilka uppskattningen av resultatet har ändrats.

I 17 a § 7 mom. stadgas om tidpunkten för uppgörandet av delårsrapporten. I lagrummet föreslås att rapporten skall hållas tillgängligt för medlemsplaceringarna utan obefogat dröjsmål efter utgången av rapportperioden. Rapporten skall i varje händelse hållas tillgängligt för medlemsplaceringarna inom

tre månader efter utgången av rapportperioden. Före utgången av denna tid skall delårsrapporten tillhandahållas medlemsplaceringarna enligt 7 mom. Detta innebär att behandlingen av rapporten i andelslagets styrelse och revisorernas eventuella granskning skall vara slutförda före utgången av den nämnda tiden.

Enligt 17 b § 1 mom. skall ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet i sitt bokslut lämna vissa tilläggsuppgifter om sådana omständigheter som förutsatts i lagen om andelslag och bokföringslagen. Enligt förslaget skall andelslaget ge de uppgifter som är väsentliga för bestämmandet av medlemsplaceringens värde. Förslaget kompletterar 9 § 2 mom. bokföringslagen, enligt vilket bokslutet skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av den bokföringsskyldiges verksamhet och ekonomiska ställning.

Andelslaget skall hålla bokslutet tillgängligt för medlemsplaceringarna på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får mottas enligt de stadgar som gäller sparkasseverksamheten minst en vecka före ordinarie andelsstämma. Stadgandet motsvarar den tidsfrist som i värdepappersmarknadslagen stadgas för aktiebolag vilka emitterat aktier som är föremål för offentlig handel. Efter som huvudpunkterna i bokslutet enligt 3 mom. skall offentliggöras omedelbart, förutsatts inte att bokslutet hålls tillgängligt för medlemsplaceringarna förrän revisorerna och ett eventuellt förvaltningsråd har givit sitt yttrande om det.

Vidare föreslås att en revisionsberättelse skall hållas tillgängligt för medlemsplaceringarna vid sidan av bokslutet. Dessutom nämns de exceptionella situationer då berättelsen skall hållas tillgängligt för medlemsplaceringarna omedelbart, således innan bokslutet är tillgängligt. En sådan situation är för handen om revisorerna inte har förordat ansvarsfrihet för styrelsen eller andra redovisningskyldiga eller om revisorerna i revisionsberättelsen för respektive räkenskapsperiod anser att delårsrapporterna inte har upprättats i enlighet med de stadganden som gäller dem. Detsamma gäller den situationen att revisorn har gjort en anmärkning.

Enligt 17 b § skall ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet utöver delårsrapporten och bokslutet upprätta en bokslutskommuniké. Enligt 3 mom. skall kommunikén innehålla huvudpunkterna i

bokslutet och den skall upprättas omedelbart efter det att bokslutet blivit klart. Bokslutet är klart när det har godkänts av andelslagets styrelse, även om samtliga styrelsemedlemmars underskrifter inte fås på bokslutshandlingarna. Ett eventuellt förvaltningsråds yttrande om bokslutet får inte uppskjuta upprättandet av bokslutskommunikén, om inte handläggningen sker omedelbart efter styrelsens sammanträde. Detsamma gäller revisorernas yttrande.

Sedan andelslagets styrelse har upprättat delårsrapporten och bokslutskommunikén skall dessa hållas tillgängligt för medlemsplaceringarna enligt 17 a § 7 mom. och 17 b § 4 mom. på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de stadgar som gäller sparkasseverksamheten. Enligt 17 a § 7 mom. och 17 b § 5 mom. har medlemsplaceringarna dessutom rätt att få delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén avgiftsfritt. I lagförslaget 16 b § föreslås dessutom att av de stadgar som gäller ett andelslags sparkasseverksamhet skall framgå när och var delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén skall finnas tillgängliga för medlemsplaceringarna. Syftet med stadgandena är att säkerställa att medlemsplaceringarna har faktisk möjlighet att, om de så vill, bekanta sig med delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén.

För att lagen inte skall belastas med detaljerade stadganden om innehållet i delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén, föreslås enligt 17 a § 4 mom. och 17 b § 1 och 3 mom. att föreskrifter om dem skall meddelas genom ministeriets beslut.

Enligt 17 a § 8 mom. kan ett andelslag på ansökan beviljas undantag från innehållet i och uppgörandet av delårsrapporten och enligt 17 b § 6 mom. kan undantag beviljas från innehållet i bokslutet samt innehållet i och uppgörandet av bokslutskommunikén. Undantaget får inte äventyra medlemsplaceringarnas ställning t.ex. så att informationen om andelslagets ekonomiska situation till medlemsplaceringarna försvåras. Det förslås att om undantagsgrunderna i regel skall föreskrivas genom ministeriets beslut. Ministeriets beslut kan också vara ägnade att öka öppenheten och offentligheten när det gäller undantagsgrunderna och sålunda precisera tillståndssökandenas rättsliga ställning. Undantag i fråga om innehållet i delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén beviljas av bokföringsnämnden och undantag i

fråga om skyldigheten att uppgöra delårsrapporten och bokslutskommunikén av ministeriet. För att en enhetlig undantagstillståndspraxis skall kunna säkerställas skall bokföringsnämnden och ministeriet underrätta varandra om de undantag som beviljats. I delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén skall anges att undantag beviljats.

I 17 c § föreslås stadgat om kontinuerliga informationsskyldighet av andelslag som bedriver sparkasseverksamhet. Enligt 1 mom. informationsskyldigheten gäller andelslagets beslut och omständigheter rörande andelslagets verksamhet som är ägnade att påverka medlemsplaceringens värde. Beslut som avses är bl.a. andelsstämmans, fullmäktiges och styrelsens beslut, betydelsefulla arrangemang i fråga om andelslagets organisation och verksamhet, säkerhets arrangemanget, utnämningar, företagsköp och viktiga affärer. Beslutet skall offentliggöras så snart det har fattats. Stadgandet förutsätter inte att beslut som är under beredning offentliggöras. Med tanke på bevarande av medlemsplaceringarnas förtroende för andelslag som bedriver sparkasseverksamhet är det dock önskvärt att andelslaget i ett så tidigt skede som möjligt informerar även om fakta som är under beredning. Andra fakta som påverkar ett andelslag kan vara t.ex. myndighetsbeslut i Finland eller utomlands rörande andelslaget, koncernbolags eller kompanjoners ekonomiska svårigheter eller domstolsavgöranden som rör andelslaget.

En förutsättning för att informationsskyldighet skall inträda är att omständigheten är ägnad att väsentligt påverka medlemsplaceringens värde. Varje obetydlig effekt utlöser inte informationsskyldighet.

Informationsskyldigheten fullgörs genom att fakta offentliggörs utan ogrundat dröjsmål. Med offentliggörande avses i stadgandet att fakta hålls tillgängligt för medlemsplaceringarna på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de stadgar som gäller sparkasseverksamheten och att medlemsplaceringarna informeras genom massmedia. Detta förutsätter att informationen ges till de centrala massmedierna såsom Finska Notisbyrån. Som befogat dröjsmål kan avses t.ex. att man före offentliggörandet vill kontrollera uppgifterna eller att detaljerna kring den händelse som informationen gäller, t.ex. företagsköp, ännu inte är klara.

Enligt 2 mom. andelslag som bedriver sparkasseverksamhet kan på ansökan få från ministeriet tillstånd att den inte behöver offentliggöra omständigheter som avses i 1 mom.. En förutsättning för beviljandet av tillstånd är att fullgörandet av informationsskyldigheten skulle stida mot allmän fördel eller skulle kunna inverka menligt på andelslagets legitima intressen. Fullgörandet av informationsskyldigheten kan väsentligt skada andelslag om den väsentligt kan äventyra andelslagets möjligheter att bedriva sin normala affärsverksamhet. Offentliggörandet av en uppgift kan t.ex. äventyra andelslagets finansiella arrangemang eller utsätta den för osunda åtgärder från konkurrenternas sida. Det att offentliggörandet av en uppgift i sig skulle vara negativt för andelslaget berättigar däremot inte till undantag. En förutsättning för undantag är också att medlemsplacerarnas ställning inte äventyras av att undantag beviljas.

När det gäller ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet är medlemsplaceringarna andelslagets skuld till sina medlemmar. Andelslaget svarar för denna skuld med all sin egendom. Med tanke på en rättvis behandling av borgenärerna kan det inte anses lämpligt att andelslaget för tryggande av en borgenärsgroups, medlemsplaceringarna, fordringar enligt lag särskilt skall åläggas att ordna borgen eller annan säkerhet för tryggande av fordringarna. Det föreslås därför i 17 d § att skyldigheten att ordna borgen eller annan säkerhet för tryggande av medlemsplaceringarnas fordringar, som ingår i gälande i 17 c §, slopas. Ställandet av säkerhet för tryggande av medlemsplaceringarnas fordringar är beroende av andelslagets prövning och andelslaget svarar också för de säkerheter som ställs.

Om andelslaget har ordnat borgen eller annan säkerhet för tryggande av en medlemsplacering, andelslaget kan inte ensidigt slopa borgen eller annan säkerhet utan samtycke av de medlemsplaceringarna för tryggande av vilkas medlemsplaceringar borgen eller annan säkerhet har ordnats. Emellertid kan i kontovillkoren för medlemsplaceringarna tas en bestämmelse att andelslaget får ensidigt slopa borgen eller annan säkerhet. Medlemsplaceringarna skulle då för sig ha rätt att säga upp medlemsplaceringen att förfalla till betalning fr.o.m. slopan det av borgen eller annan säkerhet.

Om andelslaget ordnar borgen eller annan

säkerhet för tryggande av en medlemsplaceringens fordran, skall detta nämnas i delårsrapporten och bokslutskommunikén, så att medlemsplaceringarna kan bedöma de risker som är förknippade med medlemsplaceringen. Av samma orsak skall i delårsrapporten och bokslutskommunikén också nämnas att borgen eller annan säkerhet inte har ordnats.

Det räcker dock inte att i delårsrapporten och bokslutskommunikén endast nämns att ett eventuellt arrangemang för ställande av säkerhet existerar. För att en medlemsplacering i verkligheten skall kunna bedöma arrangemangets betydelse med tanke på den risk som är förknippad med medlemsplaceringen, måste andelslaget redogöra för arrangemangets omfattning. Med arrangemangets omfattning avses bl.a. att grunderna för bedömning av realsäkerheterna skall anges. När det gäller garanticirklar innebär omfattningen av arrangemanget för ställande av säkerheter den ekonomiska bärkraft som de som är med i dem har när det gäller att svara för sina förbindelser. I fråga om garanticirklar skall deras rättsliga art och betydelse också anges så att en vanlig medlemsplacering förstärkt vad det är fråga om. Om andelslaget enligt kontovillkoren har rätt att ensidigt slopa borgen eller annan säkerhet, också detta skall nämnas i delårsrapporten och bokslutskommunikén.

Även om ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet inte längre har lagstadgad skyldighet att ordna säkerheter för de fordringar som grundar sig på medlemsplaceringar, torde skyldigheten att offentliggöra arrangemangen för ställande av säkerheter och i synnerhet skyldigheten att offentliggöra att säkerheter inte har ställts i praktiken leda till att andelslaget ordnar säkerheter. Offentligheten när det gäller arrangemangen för ställande av säkerheter förbättrar också skyddet för medlemsplaceringarna, eftersom dessa innan de gör medlemsplaceringen då får möjlighet att bättre bedöma den risk som ansluter sig till placeringen. Dessutom kan det förväntas att säkerheterna - om realsäkerheter kommer i fråga - blir mera täckande än tidigare.

Det föreslås att förfarandet enligt gällande lag, enligt vilket finansministeriet godkänner de säkerheter som ordnats för tryggande av medlemsplaceringarnas fordringar, slopas. Ett godkännande från statsmyndigheternas sida av arrangemangen för ställande av säkerheter ökar inte säkerheternas värde. Ett god-

kännande från myndigheternas sida är således inte nödvändigt och inte heller motiverat med tanke på medlemsplacerarskyddet. När det gäller arrangemangen för ställande av säkerheter kan ett godkännande från myndigheternas sida rent av vilseleda medlemsplacerarna genom att ge en bild av att dessa säkerheter intar en speciell ställning i fråga om det ekonomiska värdet.

18 §. Det föreslås att de stadganden som gäller granskning och övervakning av sparkasseverksamheten revideras. Ett andelslags sparkasseverksamhet granskas av en särskild sparkasseinspektör. Enligt 1 mom. skall andelsstämman för ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet till sparkasseinspektör utse en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor eller revisionsammanslutning. Den föreslagna ändringen innebär att finansministeriet inte längre skall godkänna sparkasseinspektören separat.

Om andelslaget har en centralaffär skall till sparkasseinspektör utses en revisor eller revisionsammanslutning som centralaffären utnämnt. En ändring jämfört med tidigare förhållanden är att centralaffären inte längre själv fungerar som sparkasseinspektör, eftersom revisionslagen (936/94) stadgar att en centralaffärs andelslagsinspektion inte längre kan fungera såsom revisor.

Till sparkasseinspektör skall, om möjligt, utses andelslagets revisor. Genom ett sådant arrangemang kan korrektheten gällande innehållet i den information som i delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén lämnas om andelslagets resultat och ekonomiska ställning bättre säkerställas än om man till sparkasseinspektör och revisor för andelslaget utser olika personer. Om sparkasseinspektören även är revisor för andelslaget finns det inte heller behov av två granskningsorganisationer som överlappar varandra.

Till sparkasseinspektör kan enligt stadganden inte väljas en person som enligt revisionslagen vore jäv att fungera som andelslagets revisor.

Enligt paragrafens 2 mom. i fråga om skiljande av sparkasseinspektör från hans uppdrag och sparkasseinspektörs avgång tillämpas revisionslagens stadganden om skiljande av revisor av hans uppdrag och revisors avgång.

Enligt paragrafens 3 mom. om sparkasseinspektörens rättigheter och skyldigheter

bestäms i de stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

Enligt 4 mom. bestäms sparkasseinspektörs rätt att närvara och yttra sig när andelslagets organ sammanträder enligt 21 § revisionslagen. Andelslagets och dess dotterföretags organs skyldighet att biträda sparkasseinspektör vid granskningen av sparkasseverksamheten bestäms enligt 22 § revisionslagen.

Sparkasseinspektören har aktiv skyldighet att handla om han konstaterar att andelslaget i sin sparkasseverksamhet har gjort sig skyldig till en handling eller försummelse som kan medföra skadeståndsskyldighet eller till annan verksamhet som strider mot lag, de stadgar som gäller sparkasseverksamheten eller kontovillkoren. Enligt 5 mom. skall sparkasseinspektören inlämna andelslagets styrelse en skriftlig anmälan om de handlingar och försummelser som han observerar. Styrelsen skall för sig offentliggöra sparkasseinspektörens anmälan genom att hålla den tillgängligt för medlemsplacerarna på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot samt på sättet som är stadgad för den kontinuerliga informationsskyldigheten.

För att ministeriet skall kunna utföra sitt uppdrag föreslås i 6 mom. att ministeriet skall ha rätt att av andelslaget och sparkasseinspektören få de upplysningar som tillsynen kräver och kopior av behövliga handlingar och andra dokumenter.

18 a §. Stadgandet om tystnadsplikt i 1 mom. motsvarar 17 d § 1 mom. i gällande lag. Det föreslås att i stadgandet endast görs de ändringar som behövs för att begreppen i stadgandet skall överensstämma med de begrepp som i övrigt används i lagen.

Enligt 2 mom. är andelslaget och sparkasseinspektören skyldiga att lämna sådana upplysningar som är sekretessbelagda enligt 1 mom. till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredande av brott samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få sådana upplysningar. Stadgandet avviker från 17 d § 2 mom. i gällande lag i den mån att andelslaget och sparkasseinspektören för närvarande inte är skyldiga utan endast har rätt att lämna sådana upplysningar som avses i stadgandet. Ändringen motsvarar den skyldighet att lämna upplysningar som kreditinstitutet har enligt kreditinstitutslagen.

160 §. I paragrafen som gäller skades-

tåndsskyldigheten av andelslagets ledning och företrädare föreslås att fogas sparkasseinspektören.

198 §. För uppgörandet av bokslut av andelslag som bedriver sparkasseverksamhet föreslås att givas särbestämmelser i 17 b §. Straff för förseelser av den nämnda paragrafens föreslås att stadgas i 199 och 200 §§. På grund av detta paragrafen föreslås att ändras på det sätt att den gäller förseelser av andra än i lagens 3 kap. avsedda stadganden om bokslut.

199—200 §§. Det föreslås att till förteckningen över straffbelagda gärningar enligt 199 §, som gäller sparkassebrott, fogas uppsåtligt eller av grov vårdslöshet bedriven verksamhet som strider mot de stadgar som gäller sparkasseverksamhet. Punkten gäller t.ex. sådana situationer då sparkasseinspektören, med stöd av det bemyndigande som grundar sig på de stadgar som gäller sparkasseverksamheten, har förutsatt att andelslaget avbryter mottagandet av medlemsplaceringar, men andelslaget trots förbudet fortsätter med sparkasseverksamheten.

Av de ändringar som föreslås i lagens 3 kap. är andelslagets skyldighet att informera medlemsplaceringarna om omständigheter som påverkar medlemsplaceringens värde synnerligen viktig med tanke på medlemsplaceringarna. På basis av uppgifterna i delårsrapporten, bokslutet och bokslutskommunikén kan en medlemsplacering bedöma de risker som hänför sig till medlemsplaceringen och besluta om han vill placera sina medel i en medlemsplacering eller på något annat sätt. Om andelslaget lämnar medlemsplaceringen osanna eller vilseledande upplysningar om omständigheter som påverkar medlemsplaceringens värde, grundar sig medlemsplaceringens beslut på felaktiga antaganden. Om andelslagets förfarande är uppsåtligt, skall förfarandet vara straffbelagt. Detsamma gäller om andelslaget borde ha vetat att det har lämnat osanna eller vilseledande upplysningar, eftersom andelslaget då har handlat av grov vårdslöshet och underlåtit att iaktta behörig omsorgsfullhet.

Det föreslås att till 200 §, som gäller sparkasseförseelser, fogas förseelser som är lindrigare än de om vilka stadgas i 199 § och gäller överträdelse av de stadgar som gäller sparkasseverksamhet samt brott mot informationsskyldigheten. Det föreslås dessutom att de ändringar av ordalydelsen som de i 3 kap. föreslagna ändringarna förutsätter

görs såväl i 199 som i 200 §. På grund av den ändring som föreslås i lagförslagets 18 § och som gäller tillsynen från myndigheternas sida föreslås att det nugällande 3 mom. i 200 § skall utelämnas ur lagen.

201 §. Det föreslås att de begreppsändringar som de i lagens 3 kap. föreslagna ändringarna förutsätter görs i paragrafens 1 mom.

Det föreslås att som 2 mom. fogas en stadgande enligt vilken länsstyrelsen kan ålagga andelslaget att avsluta att bedriva sparkasseverksamheten, om i sparkasseverksamheten har i väsentlig mån avvikats från lag eller förordning, myndigheternas med stöd av dem meddelade föreskrifter eller de andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamheten. På samma sätt länsstyrelsen kan ålägga att sparkasseverksamheten avslutas, om andelslaget inte längre uppfyller de krav som har standgats för verksamheten. En ansökan om avslutandet av sparkasseverksamheten kan göra sparkasseinspektören, andelslagets medlem eller en registrerad förening som bevakar medlemsplaceringarnas intresse och av vars medlemmar minst hälften är medlemsplaceringar.

Om länsstyrelsen enligt 2 mom. har ålagt andelslaget att avsluta bedriva sparkasseverksamheten, andelslaget får inte börja om igen med sparkasseverksamheten förrän ministeriet har fastställt andelslagets nya stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

206 §. I paragrafen föreslås att det fortfarande i enlighet med gällande 18 a § skall vara tillåtet för sådana andelslag som bedriver sin verksamhet endast bland egna medlemmar och i vilka endast den som hör till personalen vid en viss sammanslutning kan vara medlem att ta emot medel som skall återbetalas och som påminner om medlemsplaceringarna i sparkassor. Dessa s.k. intressekontorsandelslag skall alltså inte omfattas av stadgandena i lagens 3 kap., med undantag av förslagets 16 g § 2 mom., i vilket stadgas om dödande av bevis som utfärdats över placerade medel.

På grund av den ändring som föreslås i lagförslagets 18 § och som gäller tillsynen från myndigheternas sida föreslås att de andelslag som avses i paragrafen inte längre skall behöva tillställa ministeriet kopior av grundenmälan och ändringsanmälan som avses i handelsregisterlagen (129/79) och inte heller kopior av bokslutet och revisorernas revisionsberättelse.

Ikraftträdelsestadgande. De krav som föreslås i lagens 16 § 1 mom. innebär att en del av de andelslag som för närvarande bedriver sparkasseverksamhet inte längre får bedriva sådan verksamhet när lagen har trätt i kraft, av den anledningen att deras andelskapital eller medlemsantal inte uppfyller de föreslagna kraven i 16 §. För att dessa andelslag skall kunna fortsätta sin sparkasseverksamhet föreslås i ikraftträdelsestadgandets 2 mom. att de stadganden i 16 § 1 mom. som gäller andelskapital och medlemsantal inte skall tillämpas på dem. Stadganden betyder också att de föreslagna stadganden i 16 a § 1 och 2 mom. inte skall tillämpas på dessa andelslag därför att de har rätt att bedriva sparkasseverksamhet även om deras medlemsantal eller andelskapital skall underskrida den i 16 § 1 mom. stadgad.

Lagens ikraftträdande förutsätter att de andelslag som bedriver sparkasseverksamhet ändrar sina stadgar samt uppgör och för godkännande tillställer ministeriet sina stadgar om sparkasseverksamhet. Eftersom andelslagens förvaltningsorgan sammanträder relativt sällan och för att andelslagen inte skall behöva avbryta sparkasseverksamheten tills de nya stadgarna har fastställts föreslås i ikraftträdelsestadgandets 3 mom. att andelslagens stadgar skall ändras och stadgarna om sparkasseverksamheten uppgöras inom ett år från lagens ikraftträdande. Under denna övergångstid skall andelslaget i sin sparkasseverksamhet iakttä de stadgar som gällde när lagen trädde i kraft till den del dessa inte strider mot lagen. Då andelslagens gällande stadgar inte innehåller några bestämmelser om skyldigheten att informera om de omständigheter som påverkar medlemsplaceringarnas värde, blir de stadganden i lagen som gäller denna informationsskyldighet tillämpliga omedelbart när lagen träder i kraft.

De stadganden som föreslås i 16 j § innebär att kraven på en kassareserv hos de andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skärps jämfört med dagens läge. Enligt förslaget skall andelslagen uppfylla de krav som gäller kassareserven när lagen träder i kraft. Vissa andelslag kan dock ha svårigheter att uppfylla lagens krav genast när lagen träder i kraft. I ikraftträdelsestadgandets 4 mom. föreslås därför att ministeriet skall ha rätt att på ansökan av andelslaget av särskilda skäl bevilja andelslaget tillstånd att uppfylla de krav som gäller kassareserven

först efter en övergångsperiod. Övergångsperioden kan omfatta högst ett år.

1.2. Lagen om dödande av motbok och annat bevis, som av andelslag för deposition utfärdas

Det föreslås att lagen om dödande av motbok och annat bevis, som av andelslag för deposition utfärdas upphävs och att stadgandena i lagen tas in i 3 kap. lagen om andelslag, vilket gäller sparkasseverksamhet.

1.3. Lagen om marknadsdomstolen

1 §. Det föreslås att till paragrafen fogas ett omnämnande av marknadsdomstolens jurisdiktion i ärenden enligt lagen om andelslag vilka ansluter sig till regleringen av marknadsföring. I marknadsdomstolens sammansättning föreslås inga ändringar på grund av detta.

6 g §. Det föreslås att till lagen fogas en ny 6 g §, som skall gälla anhängiggörandet av ansökan enligt lagen om andelslag vid marknadsdomstolen. Sparkasseinspektören och en registrerad förening som bevakar medlemsplaceringarnas intressen i en sparkassa och av vars medlemmar minst hälften är medlemsplaceringare har rätt att anhängiggöra ärendet. Konsumentombudsmannen har rätt att anhängiggöra ett ärende vid marknadsdomstolen endast till den del talan gäller en konsumtionsnyttighet enligt lagen om konsumentskydd och sådana konsumenters intressen som avses i lagen om konsumentskydd.

7 c §. Det föreslås också att till lagen fogas en ny 7 c §, enligt vilken marknadsdomstolens ordförande skall delge sparkasseinspektören en ansökan som gjorts av medlemsplaceringarnas förening.

1.4. Kreditinstitutslagen

50 §. *Deposition.* Det föreslås att omnämnandet av en sparkassas rätt att ta emot depositioner stryks i 2 mom. på grund av revideringen av 3 kap. lagen om andelslag.

82 §. *Marknadsföring.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket endast en depositionsbank har rätt att i sin marknadsföring använda benämningen deposition för medel som tas emot från allmänheten och skall återbetalas. Då endast en depositionsbank har rätt att ta emot deposi-

tioner enligt lagens 50 §, är det inte lämpligt att benämningen deposition vid marknadsföringen används för andra medel som skall återbetalas, eftersom en sådan marknadsföring är ägnad att vilseleda allmänheten och ge en bild av att det är fråga om en placering som kan jämföras med en bankdeposition.

99 §. *Depositionsbanksbrott*. Det föreslås att i paragrafen fogas användning av benäm-

ningen deposition i strid med 82 § 4 mom. som en strafflagd gärning.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1996.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 maj 1954 om andelslag (247/54) 3 kap. 160 §, 198 § 1 mom. och 199 - 201 §§, sådana de lyder, 3 kap. jämte ändringar, 160 § i lag av den 28 oktober 1994 (939/94), 198 § i lag av den 24 augusti 1990 (808/90) och 199—201 §§ i lag av den 22 december 1989 (1240/89), samt

fogas till lagen en ny 206 § som följer:

3 kap.

Sparkasseverksamhet

16 §

Ett andelslag vars huvudsakliga verksamhetsområde består av detaljhandel får för finansiering av sin verksamhet bedriva sparkasseverksamhet genom att av sina medlemmar på konton som uppfyller villkoren i 16 f § ta emot sådana penningmedel i mark som skall återbetalas (*medlemsplacering*), om andelslaget har minst 500 medlemmar och det i pengar betalda andelskapitalet uppgår till minst 500 000 mark.

Ett andelslag som är moder- eller dotterföretag i en koncern enligt bokföringslagen (655/73) får ta emot medlemsplaceringar endast om koncernens huvudsakliga verksamhetsområde består av detaljhandel.

16 a §

Om medlemsantalet eller andelskapitalet av ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet faller under i 16 § 1 mom. stadgat, andelslaget skall avbryta att ta emot medlemsplaceringar. Om medlemsantalet eller andelskapitalet inte återvänder till den i 16 §

1 mom. stadgat inom sex månader, andelslaget skall avsluta att bedriva sparkasseverksamhet. Andelslaget skall då säga upp medlemsplaceringsmedlen och därefter avsluta medlemskonton enligt kontovillkoren.

Har andelslaget i enlighet med 1 mom. avslutat att bedriva sparkasseverksamhet, andelslaget får inte påbörja om igen att bedriva sparkasseverksamhet förrän dess medlemsantal och andelskapital har varit i enlighet med 16 § 1 mom. oavbruten minst ett år.

Om ett andelslags som bedriver sparkasseverksamhet eller när ett andelslag är moder- eller dotterbolag i en koncern enligt bokföringslagen koncerns huvudsakliga verksamhetsområde inte längre är detaljhandel, andelslaget skall avsluta att bedriva sparkasseverksamhet samt säga upp medlemsplaceringsmedlen och därefter avsluta medlemskonton enligt kontovillkoren.

Har andelslaget i enlighet med 3 mom. avslutat att bedriva sparkasseverksamhet, andelslaget får inte påbörja om igen att bedriva sparkasseverksamhet förrän dess eller koncerns huvudsakliga verksamhetsområde har varit under en hel räkenskapsperiod detaljhandel.

En medlem som har gjort en medlemsplacering har rätt att säga upp en tidsbunden medlemsplacering att förfalla omedelbart om andelslaget har avslutat att beriva sparkasseverksamhet i enlighet med 1 eller 3 mom.

16 b §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall som en del av sina stadgar ha stadgar som gäller sparkasseverksamheten. Andelslaget skall för fastställande tillstålla finansministeriet stadgarna om sparkasseverksamhet och ändringar i dem. Andelslaget får inte inleda sparkasseverksamhet förrän ministeriet har fastställt de stadgar som gäller sparkasseverksamheten. De stadgar som gäller sparkasseverksamheten får inte innehålla villkor som är oskäliga med hänsyn till andelslagets medlemmar.

I de stadgar som gäller sparkasseverksamhet skall åtminstone nämnas

- 1) av vem medlemsplaceringar får tas emot,
- 2) var medlemsplaceringar kan tas emot,
- 3) hur granskningen av sparkasseverksamheten skall ordnas, särskilt om i 18 § avsedda inspektörens rättigheter och skyldigheter,
- 4) hur uppföljning, rapportering och övervakning av kassareserven enligt 16 j § ordnas,
- 5) hur gränserna för medlemsplaceringarna fastställs,
- 6) hur meddelanden som gäller medlemsplaceringar skall tillställas de medlemmar som gjort en medlemsplacering samt
- 7) när och var delårsrapporten enligt 17 a § samt bokslutet och bokslutskommunikén enligt 17 b § är tillgängliga för de medlemmar som gjort en medlemsplacering.

I de stadgar som gäller sparkasseverksamhet skall dessutom ingå övriga föreskrifter som ministeriet anser nödvändiga.

I de stadgar som gäller sparkasseverksamhet kan inte bestämmas att andelslaget skall ha särskilda sparkassekontor vid vilka inte bedrivs någon annan verksamhet.

16 c §

Ett andelslag får ta emot medlemsplaceringar endast av sina medlemmar och av medlemmarnas minderåriga barn (*medlemsplacera*) på de konton som dessa innehar.

Upphör en medlemsplacerares medlemskap i andelslaget eller övergår en fordran som grundar sig på en medlemsplacering till en fysisk person eller en juridisk person som

inte är medlem i andelslaget, skall andelslaget säga upp medlemsplaceringsmedlen inom ett år från det andelslaget fick kännedom om det skedda och därefter avsluta medlemsplaceringskontot i enlighet med kontovillkoren. Så skall förfaras även då en i 1 mom. avsedd minderårig medlemsplacerares blir myndig. En tidsbunden placering är dock i kraft till förfallodagen.

16 d §

Ett andelslag kan ta emot medlemsplaceringar vid andelslagets, dess dotterföretags och centralaffärs samt andelslags intresseföretags av vilket andelslag som bedriver sparkasseverksamhet äger majoriteten av röstetal och aktiekapital sådana verksamhetsställen i Finland där detta är tillåtet enligt de stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

16 e §

Andelslaget får inte i den marknadsföring som gäller sparkasseverksamheten lämna osanna eller vilseledande upplysningar eller annars använda något förfarande som är otillbörligt från medlemsplacerarens synpunkt eller som strider mot god sed.

Marknadsdomstolen kan förbjuda ett andelslag att fortsätta marknadsföring som strider mot 1 mom. eller att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring. Marknadsdomstolen kan också meddela förbudet interimistiskt, varvid förbudet gäller tills saken har avgjorts slutligt. Förbudet kan förenas med vite.

16 f §

De allmänna villkoren för de medlemsplaceringskonton som används för mottagande av medlemsplaceringar godkänns av ministeriet. Kontovillkoren får inte innehålla för medlemsplacerarna oskäliga bestämmelser eller bestämmelser som snedvrider konkurrensen.

Såsom gottgörelse för en medlemsplacering får andelslaget betala ränta endast enligt kontovillkoren. Beviljande av någon annan förmån som grundar sig på en medlemsplacering i andelslaget är förbjudet.

16 g §

Om ett särskilt bevis utfärdas över medlemsplaceringen, skall det ställas till viss man. I beviset och i kontoregistreret skall antecknas medlemsplacerarens eller hans förlägnings medlemsnummer i andelslaget. Med-

lemsplaceringen kan transporteras endast på en namngiven person, vilket skall omnämnas i beviset. Till användningen av medlemsplaceringskontot kan fogas ett villkor, med stöd av vilket kontot kan användas även av någon annan än medlemsplaceraren.

Om ett bevis som ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet har utfärdat över en medlemsplacering och i vilket ett uttryckligt förbehåll ingår om att medel inte får lyftas utan att beviset återlämnas eller en anteckning om utbetalningen görs i det har förkommit, skall handlingens ägare meddela andelslaget detta och samtidigt uppge när och hur handlingen har förkommit. Andelslaget skall tillkännage att beviset har förkommit genom en kungörelse, som på bekostnad av handlingens ägare skall publiceras en gång i den officiella tidningen. Om handlingen inte har kommit till rätta inom sex månader från det kungörelsen publiceras, har bevisets ägare rätt att lyfta sitt tillgodohavande enligt kontovillkoren och, det tidigare beviset medför inte längre rätt att föra talan mot andelslaget efter det att medlemsplaceringsmedlen har utbetalts.

16 h §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet får inte med sin motfordran kvitta sådana medel som finns på en privatpersons medlemsplaceringskonto eller som har anvisats bli betalda till honom och som enligt lag inte får utmätas. Före kvittningen skall andelslaget reda ut om medlen kan utmätas. Medlemsplaceraren skall underrättas om ett kvittningsyrkande. En kvittning i strid med detta moment är ogiltig.

Är det inte möjligt att utan oskäligt besvär reda ut om medlen kan utmätas, får andelslaget dock kräva kvittning, om det i samband med kvittningsyrkandet skriftligen lämnar medlemsplaceraren meddelande om begränsningen av kvittningsrätten enligt 1 mom. och om en återgång av kvittningen enligt detta moment. Kvittningen återgår, om medlemsplaceraren inom 14 dagar från det han fick kännedom om kvittningsyrkandet lägger fram en utredning om att medlen inte får utmätas. Om inte någon annan utredning kan läggas fram om tidpunkten för delfäendet av kvittningsyrkandet, skall medlemsplaceraren anses ha fått del av yrkandet den sjunde dagen efter att meddelandet om yrkandet avsändes. Om medlemsplaceraren inte ges den information som anges i detta

moment, är kvittningen ogiltig.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte när medlemsplaceringskontot debiteras med stöd av medlemsplacerarens uttryckliga fullmakt. En sådan fullmakt kan medlemsplaceraren återkalla när som helst. Andra avtal som minskar medlemsplacerarens rättigheter enligt denna paragraf är ogiltiga.

16 i §

Andelslaget skall konstatera medlemsplacerarens identitet. Om det är sannolikt att medlemsplaceraren handlar för någon annan persons räkning, skall identifieringen utsträckas också till denne. Identifieringsuppgifterna skall förvaras på ett tillförlitligt sätt under minst fem år från det medlemsplaceringsförhållandet upphörde.

De krav som stadgas i 1 mom. gäller också andra än medlemsplacerare som regelbundet anlitar andelslaget, om medlemsplaceringen ensam eller som en del av åtgärder som ansluter sig till varandra är minst ett markbelopp som motsvarar 15 000 ecu, dock alltid minst 85 000 mark eller om det finns anledning att betvivla att de medel som används vid en medlemsplacering har lagligt ursprung.

Andelslaget skall med tillbörlig omsorg reda ut grunderna för och syftet med att sparkassetjänsterna anlitas, om det observerar att tjänsterna till sin struktur och omfattning avviker från det sedvanliga med hänsyn till andelslagets storlek eller läget i fråga om det verksamhetsställe som tar emot medlemsplaceringar, att de inte har något uppenbart ekonomiskt syfte eller något syfte som hänför sig till medlemskapet i andelslaget eller att de inte är förenliga med medlemsplacerares ekonomiska situation eller affärstransaktioner.

Om ett andelslag efter att ha uppfyllt sin omsorgsplikt enligt 3 mom. eller annars har anledning att betvivla att de medel som används vid en medlemsplacering har lagligt ursprung, skall det avbryta mottagandet av medlemsplaceringen för tilläggsutredningar eller vägra ta emot den samt alltid utan dröjsmål göra en anmälan om saken till förundersökningsmyndigheten för undersökning. Andelslaget skall på begäran lämna förundersökningsmyndigheten alla de upplysningar och handlingar som kan vara av betydelse för utredningen av misstanken. Om det sannolikt blir svårare att reda ut vem som drar förmån av medlemsplacering-

en om medlemsplaceringen förvägras eller mottagandet avbryts, kan medlemsplaceringen likväl tas emot, varefter en anmälan om saken ofördröjligen skall göras till förundersökningsmyndigheten. Att anmälan görs får inte röjas för den som misstanken gäller.

Ministeriet meddelar närmare föreskrifter om omsorgsplikten och skyldigheten att göra anmälan enligt denna paragraf samt om hur dessa skall fullgöras.

För andelslaget eller den som i god tro har vidtagit åtgärder på dess vägnar uppstår inte ansvar för ekonomiska skador som eventuellt vållas av någon åtgärd enligt denna paragraf.

16 j §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall ha en med beaktande av medlemsplaceringarnas art och belopp tillräcklig kassareserv, som skall uppgå till minst 25 procent av beloppet av de medlemsplaceringar som skall utbetalas på anfordran och till minst 10 procent av beloppet av de övriga medlemsplaceringarna i andelslaget.

Till kassareserven i ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet hör

- 1) andelslagets kassa,
- 2) fordringar som förfaller inom en månad och fordringar med en månads uppsägningstid hos inhemska och med dem jämförbara utländska kreditinstitut samt centralaffärer för andelslag som bedriver sparkasseverksamhet samt
- 3) fordringsbevis som är lätt att marknadsföra

17 §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet är skyldig att på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamheten tillhandahålla medlemsplaceringarna tillräcklig information om de omständigheter som väsentligt påverkar medlemsplaceringens värde.

17 a §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall för varje räkenskapsperiod som är över sex månader lång upprätta en *delårsrapport* för antingen de sex första eller för de fyra och åtta första månaderna.

Om andelslagets räkenskapsperiod har förlängts skall andelslaget dessutom upprätta en *årsrapport* för de 12 första månaderna av

räkenskapsperioden. Vad som stadgas om delårsrapport skall på motsvarande sätt tillämpas på årsrapporten.

Delårsrapporten skall ges av andelslagets styrelse. Om andelslagets revisor har granskat rapporten, skall revisorns eventuella anmärkningar och erinringar fogas till rapporten.

Om andelslaget skall upprätta ett koncernbokslut ges delårsrapporten som koncerns information.

Delårsrapporten skall upprättas i enlighet med god bokföringssed och den skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter för att medlemsplaceringarna skall bilda sig välgrundad uppfattning om andelslagets verksamhet och resultat samt om dess utveckling.

I delårsrapporten skall redogöras för andelslagets verksamhet, resultatutveckling och investeringar samt för ändringar i finansieringsläget och verksamhetsmiljön efter utgången av den föregående räkenskapsperioden. Redogörelse skall ges för exceptionella omständigheter som har inverkat på verksamheten och resultatet under den period som rapporten avser. Uppgifterna i delårsrapporten skall vara jämförbara med uppgifterna för motsvarande period under den föregående räkenskapsperioden. I delårsrapporten skall också redogöras för sådana efter rapportperioden inträffade händelser som är väsentliga för andelslaget verksamhet och resultat samt för andelslagets sannolika utveckling under den löpande räkenskapsperioden, i den mån detta är möjligt. Närmare föreskrifter om delårsrapportens innehåll och informationsförfarandet utfärdas genom ministeriets beslut.

Delårsrapporten skall hållas tillgängligt för medlemsplaceringarna utan obefogat dröjsmål, dock senast tre månader efter utgången av rapportperioden.

Delårsrapporten skall finnas tillgänglig för medlemsplaceringarna på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamhet. Delårsrapporten skall dessutom på begäran tillställas medlemsplaceringarna avgiftsfritt.

Ett andelslag kan på ansökan beviljas undantag från innehållet i och uppgörandet av delårsrapporten, om medlemsplaceringarnas ställning inte äventyras av att undantag beviljas. Om undantagsgrunderna föreskrivs närmare genom ministeriets beslut. Undantag i fråga om innehållet i delårsrapporten

beviljas av bokföringsnämnden och undantag i fråga om uppgörandet av rapporten av ministeriet. I rapporten skall anges att undantag har beviljats. Ministeriet och bokföringsnämnden skall ofördröjligen underätta varandra om att en ansökan om undantag har kommit in och avgjorts.

17 b §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall i sitt bokslut lämna riktiga och tillräckliga uppgifter om sådana omständigheter som har en väsentlig inverkan på medlemsplaceringens värde. Om bokslutets innehåll och om informationsförfarandet föreskrivs närmare genom ministeriets beslut.

Bokslutet skall senast en vecka före ordinarie andelsstämma hållas tillgängligt för medlemsplaceringarna på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamhet. Utöver bokslutet skall också revisionsberättelsen hållas tillgänglig för medlemsplaceringarna. Av revisionsberättelsen skall också framgå revisorernas uppfattning om huruvida de delårsrapporter som har offentliggjorts under räkenskapsperioden har upprättats i enlighet med gällande stadganden. Andelslaget skall dock hålla revisionsberättelsen tillgänglig för medlemsplaceringarna omedelbart, om revisorerna

1) har framställt en anmärkning med anledning av revisionen,

2) inte förordar att balansräkningen och resultaträkningen fastställs eller att de redovisningsskyldiga beviljas ansvarsfrihet,

3) inte har förenat sig om styrelsens förslag om användning av överskott, ifall ett sådant beslut kan komma i fråga enligt 35 §, eller om åtgärder gällande förlust, eller

4) anser att de delårsrapporter som hållits tillgängliga för medlemsplaceringarna under räkenskapsperioden inte har upprättats i enlighet med gällanden stadganden.

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall omedelbart efter det att bokslutet blivit klart upprätta en kommuniké som innehåller huvudpunkterna i bokslutet (*bokslutskommuniké*). Om andelslaget skall upprätta ett koncernbokslut skall bokslutskommunikén ges såsom koncernens information. Om innehållet i bokslutskommunikén och om sättet för framläggande av uppgifterna föreskrivs genom ministeriets beslut.

Bokslutskommunikén skall hållas tillgäng-

lig för medlemsplaceringarna på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamhet.

Bokslutet och bokslutskommunikén skall på begäran tillställas medlemsplaceringarna avgiftsfritt.

Ett andelslag kan på ansökan beviljas undantag från innehållet i bokslutet samt innehållet i och uppgörandet av bokslutskommunikén, om medlemsplaceringarnas ställning inte äventyras av att undantag beviljas. Om undantagsgrunderna föreskrivs närmare genom ministeriets beslut. Undantag i fråga om innehållet i bokslutet och bokslutskommunikén beviljas av bokföringsnämnden och undantag i fråga om uppgörandet av bokslutskommunikén av ministeriet. I bokslutet och bokslutskommunikén skall anges att undantag har beviljats. Ministeriet och bokföringsnämnden skall utan dröjsmål underätta varandra om att en ansökan om undantag har kommit in och avgjorts.

17 c §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall utan obefogat dröjsmål offentliggöra alla sådana beslut samt omständigheter rörande andelslaget och dess verksamhet, som är ägnade att väsentligt påverka medlemsplaceringens värde.

Ministeriet kan på ansökan bevilja undantag från den skyldigheten som stadgas i 1 mom. som inte äventyrar medlemsplaceringarnas ställning. Ministeriet kan bevilja undantag, om offentliggörandet av uppgifter skulle strida mot allmän fördel eller åsamka andelslaget väsentlig men. Om undantag skall ansökas omedelbart efter att skyldigheten uppkommit.

17 d §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet kan ordna borgen eller annan säkerhet för tryggnad av en medlemssplaceringens fordran. En redogörelse för säkerhetsarrangemanget och dess omfattning skall ingå i delårsrapporten och bokslutskommunikén. Om andelslaget inte har ordnat borgen eller annan säkerhet, skall också detta nämnas i delårsrapporten och bokslutskommunikén. Andelslaget skall dessutom offentliggöra väsentliga ändringar i säkerhetsarrangemangen och i säkerhetens värde enligt 17 c §.

18 §

Granskning av sparkasseverksamheten utövas av en *sparkasseinspektör*. Andelslaget skall till sparkasseinspektör välja en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor eller revisionsmanslutning. Om andelslaget har en centralaffär skall till sparkasseinspektör väljas en godkänd revisor eller revisionsmanslutning som centralaffären har utsett. Till sparkasseinspektör skall inte väljas en person som enligt 24 § revisionslagen (936/94) är jäv att fungera som andelslagets revisor.

I fråga om skiljande av sparkasseinspektör från hans uppdrag och sparkasseinspektörs avgång tillämpas vad som i 26 § revisionslagen stadgas om skiljande av revisor av hans uppdrag och revisors avgång.

Om sparkasseinspektörens rättigheter och skyldigheter samt om innehållet av granskningen av sparkasseverksamheten bestäms i de stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

Vad som i 21 och 22 §§ revisionslagen stadgas om revisor tillämpas på sparkasseinspektören vid utförandet av uppgifterna enligt denna paragraf.

Om sparkasseinspektören konstaterar att andelslaget i sin sparkasseverksamhet har gjort sig skyldig till en handling eller försumelse som kan medföra skadeståndsskyldighet eller till annan verksamhet som strider mot lag, de stadgar som gäller sparkasseverksamheten eller kontovillkor, skall han utan dröjsmål inlämna en skriftlig anmälan om detta till andelslagets styrelse. Styrelsen skall offentliggöra sparkasseinspektörens anmälan enligt 17 och 17 c §§.

Ministeriet har rätt att av ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet och av sparkasseinspektören få de upplysningar som ministeriets i denna lag stadgade uppgifter kräver samt att av dem få kopior av de handlingar och andra dokumenter som ministeriet anser nödvändiga med tanke på ministeriets uppgifter.

18 a §

En medlem och suppleant i förvaltningsrådet och styrelsen för ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet och tjänsteman vid ett sådant andelslag samt en sparkasseinspektör är skyldig att hemlighålla vad han i samband med uppdrag som ansluter sig till sparkasseverksamheten har fått veta om medlemsplaceringarna.

Andelslaget och sparkasseinspektören är skyldiga att lämna i 1 mom. avsedda upplysningar till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredande av brott samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få sådana upplysningar.

160 §

En medlem av styrelse och annan i 75 § avsedd företrädare för andelslag, den som enligt 80 § handhar ett andelslags förvaltning, en likvidator, en i 18 § avsedd sparkasseinspektör samt en i 106 § avsedd syssloman är skyldig att ersätta skada som han i sitt uppdrag uppsåtligen eller av vårdslöshet vållat andelslaget.

198 §

Den som bryter mot vad denna lag oavsett 3 kap. stadgar om uppgörande av bokslut skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för *andelslagsförseelse* dömas till böter.

199 §

Den som

1) tar emot medlemsplaceringar i strid med 16 eller 201 §,

2) uppsåtligen eller av grov vårdslöshet tar emot medlemsplaceringar i strid med andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamheten,

3) uppsåtligen eller av grov vårdslöshet innefattar en osann eller vilseledande upplysning i delårsrapporten enligt 17 a § eller i bokslutet eller bokslutskommunikén enligt 17 b §,

4) i egenskap av medlem eller suppleant i förvaltningsrådet eller styrelsen för ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet eller för andelslagens centralaffär eller i egenskap av revisor eller tjänsteman i ett sådant andelslag eller i en sådan centralaffär uppsåtligen lämnar en myndighet oriktiga eller vilseledande uppgifter om sparkasseverksamheten eller en medlemsplacering eller

5) i egenskap av sparkasseinspektör uppsåtligen lämnar oriktiga uppgifter eller underlåter att göra anmälan som avses i 18 § om en brist eller något missbruk som han observerat

skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för *sparkassebrott* dömas till böter eller

fängelse i högst sex månader.

200 §

Den som

- 1) bryter mot 16 c eller 16 f §,
- 2) bryter mot 17 a eller 17 b § på något annat sätt än det som nämns i 199 §,
- 3) försummar den informationsskyldighet som 17 c eller 17 d § stadgar,
- 4) bryter mot tystnadsplikten enligt 18 a § eller
- 5) bryter mot andelslagets stadgar om sparkasseverksamheten på något annat sätt än det som nämns i 199 §

skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för *sparkasseförseelse* dömas till böter. Till samma straff skall den dömas som bryter mot 206 §.

Har genom en gärning som avses i 1 mom. 4 punkten endast enskild rätt blivit kränkt, får allmän åklagare väcka åtal endast om målsäganden har anmält gärningen för åtal.

201 §

Har en medlem eller suppleant i förvaltningsrådet eller styrelsen för ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet, en tjänsteman i ett sådant andelslag eller en sparkasseinspektör i sin verksamhet inte följt 3 kap., bestämmelserna i andelslagets stadgar eller i de stadgar som gäller sparkasseverksamheten eller av myndigheterna på behörigt sätt meddelade föreskrifter, kan länsstyrelsen på framställning av finansministeriet eller sparkasseinspektören vid vite ålägga personen i fråga att fullgöra sin skyldighet.

Har andelslaget som bedriver sparkasseverksamhet i sin verksamhet i väsentlig mån avvikat från lag eller förordning, myndigheternas med stöd av dem meddelade föreskrifter eller de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamhet eller om andelslaget inte längre uppfyller de krav som har standgat för sparkasseverksamheten, kan länsstyrelsen på ansökan av sparkasseinspektör, andelslagets medlem eller en registrerad

förening som bevakar medlemsplacerarnas intresse och av varj medlemmar minst hälften är medlemsplacerare ålägga att sparkasseverksamheten avslutas.

Om sparkasseverksamheten har enligt 2 mom. ålagt att avslutas, andelslaget får inte börja om igen med sparkasseverksamheten förrän ministeriet har fastställt andelslaget nya stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

206 §

Utöver de andelslag som avses i 16 § har dessutom andelslag som bedriver sin verksamhet endast bland egna medlemmar och i vilka endast den som hör till personalen vid en viss sammanslutning kan vara medlem rätt att av sina medlemmar ta emot andra än i 1 kap. 2 § värdepappersmarknadslagen (495/89) avsedda medel som skall återbetalas.

I fråga om dödande av ett bevis som ett andelslag som avses i 1 mom. har utfärdad över medel som det har mottagit tillämpas vad som stadgas i 16 f § 2 mom. Övriga stadganden i 3 kap. tillämpas inte på andelslag som avses i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den

De krav enligt 16 § 1 mom. som gäller ett andelslags andelskapital och medlemsantal tillämpas inte på andelslag som bedriver sparkasseverksamhet när denna lag träder i kraft.

Ett andelslag skall inom ett år från lagens ikraftträdande bringa sina stadgar i överensstämmelse med 16 b §, om inte ministeriet på ansökan beviljar en längre tid. Tills de stadgar som gäller sparkasseverksamheten har fastställts skall andelslagens tidigare stadgar iakttas i tillämpliga delar, om de inte strider mot lagen.

Ministeriet kan av särskilda skäl på ansökan av ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet bevilja tillstånd till att andelslaget senast ett år efter lagens ikraftträdande uppfyller de krav som gäller kassareserven enligt 16 j §.

2.

Lag**om upphävande av lagen om dödande av motbok och annat bevis, som av andelslag för deposition utfärdas**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen den 11 augusti 1922 om dödande av motbok och annat bevis, som av andelslag för deposition utfärdas (188/22).

2 §

Denna lag träder i kraft den

3.

Lag**om ändring av lagen om marknadsdomstolen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 januari 1978 om marknadsdomstolen (41/78) 1 §, sådan den lyder i lag av den 8 december 1994 (1149/94), samt fogas till lagen nya 6 g och 7 c §§ som följer:

1 §

Marknadsdomstolen handlägger och avgör i egenskap av specialdomstol de ärenden som faller under dess behörighet enligt konsumentskyddslagen (38/78), lagen om konsumentombudsmannen (40/78), värdepappersmarknadslagen (495/89), kreditinstitutslagen (1607/93), lagen om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare (1062/93) och lagen om andelslag (247/54) och som ansluter sig till regleringen av marknadsföring och avtalsvillkor samt de ärenden för vilka den enligt lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/78), lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/76) och alkohollagen (1143/94) är behörig.

lagen om andelslag blir anhängigt vid marknadsdomstolen på ansökan. Ansökan kan göras av

1) en sparkasseinspektör som avses i 18 § lagen om andelslag eller

2) en registrerad förening som bevakar medlemsplacernas intressen och av vars medlemmar minst hälften är medlemsplacere.

7 c §

Marknadsdomstolens ordförande skall omedelbart delge sparkasseinspektören en ansökan som en förening som avses i 6 g § 2 punkten har gjort med stöd av samma paragraf.

6 g §

Ett ärende som skall behandlas enligt

Denna lag träder i kraft den

4.

Lag**om ändring av kreditinstitutslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607/93) 50 § 2 mom. och 99 §
 samt
fogas till 82 § ett nytt 4 mom. som följer:

50 §

Deposition

 Endast en depositionsbank har rätt att ta
 emot depositioner. Denna lag begränsar inte
 Finlands Banks rätt att ta emot depositioner.

82 §

Marknadsföring

 Endast en depositionsbank har rätt att i sin
 marknadsföring använda benämningen depo-
 sition för medel som tas emot från allmän-
 heten och skall återbetalas.

99 §

Depositionsbanksbrott

Den som i strid med 50 § tar emot medel
 från allmänheten eller i strid med 8 § i sin
 firma eller annars använder benämningen
 "bank" för att ange sin verksamhet eller i
 strid med 82 § 4 mom. använder i mark-
 nadsföring benämningen deposition, skall för
depositionsbanksbrott dömas till böter eller
 fängelse i högst sex månader, om inte gär-
 ningen är ringa eller strängare straff för gär-
 ningen stadgas i någon annan lag.

 Denna lag träder i kraft den .

 Helsingfors den 15 mars 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Arja Alho*

1.

Lag**om ändringar av lagen om andelslag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras lagen den 28 maj 1954 om andelslag 3 kap., 160 §, 198 § 1 mom. och 199—201 §§ sådana de lyder, 3 kap. jämte ändringar, 160 § i lag av den 28 oktober 1994 (939/94), 198 § 1 mom. i lag av den 24 augusti 1990 (808/90) och 199—201 § i lag av den 22 december 1989 (1240/89), samt
 fogas till lagen en ny 206 § som följer:

Gällande lydelse

3 kap.

Andelslag som bedriver lånerörelse*Föreslagen lydelse*

3 kap.

Sparkasseverksamhet

16 §

Ett andelslag vars huvudsakliga verksamhetsområde består av detaljhandel får för finansiering av sin verksamhet bedriva sparkasseverksamhet genom att av sina medlemmar på konton som uppfyller villkoren i 16 f § ta emot sådana penningmedel i mark som skall återbetalas (medlemsplacering), om andelslaget har minst 500 medlemmar och det i pengar betalda andelskapitalet uppgår till minst 500 000 mark.

Ett andelslag som är moder- eller dotterföretag i en koncern enligt bokföringslagen (655/73) får ta emot medlemsplaceringar endast om koncernens huvudsakliga verksamhetsområde består av detaljhandel.

16 a §

Om medlemsantalet eller andelskapitalet av ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet faller under i 16 § 1 mom. stadgat, andelslaget skall avbryta att ta emot medlemsplaceringar. Om medlemsantalet eller andelskapitalet inte återvänder till den i 16 § 1 mom. stadgat inom sex månader, andelslaget skall avsluta att bedriva sparkasseverksamhet. Andelslaget skall då säga upp medlemsplaceringsmedlen och därefter avsluta medlemskonton enligt kontovillkoren.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Har andelslaget i enlighet med 1 mom. avslutat att bedriva sparkasseverksamhet, andelslaget får inte påbörja om igen att bedriva sparkasseverksamhet förrän dess medlemsantal och andelskapital har varit i enlighet med 16 § 1 mom. oavbruten minst ett år.

Om ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet eller när ett andelslag är moder- eller dotterbolag i en koncern enligt bokföringslagen koncerns huvudsakliga verksamhetsområde inte längre är detaljhandel, andelslaget skall avsluta att bedriva sparkasseverksamhet samt säga upp medlemsplaceringssmedlen och därefter avsluta medlemskonton enligt kontovillkoren.

Har andelslaget i enlighet med 3 mom. avslutat att bedriva sparkasseverksamhet, andelslaget får inte påbörja om igen att bedriva sparkasseverksamhet förrän dess eller koncerns huvudsakliga verksamhetsområde har varit under en hel räkenskapsperiod detaljhandel.

En medlem som har gjort en medlemsplacering har rätt att säga upp en tidsbunden medlemsplacering att förfalla omedelbart om andelslaget har avslutat att bedriva sparkasseverksamhet i enlighet med 1 eller 3 mom.

16 §

Omfattar verksamhetsområdet för andelslag som idkar handelsrörelse mottagande av sparkassedepositioner, skall andelslaget tillstålla sina stadgar och ändringar i dem finansministeriet för granskning.

16 b §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall som en del av sina stadgar ha stadgar som gäller sparkasseverksamheten. Andelslaget skall för fastställande tillstålla ministeriet stadgarna om sparkasseverksamhet och ändringar i dem. Andelslaget får inte inleda sparkasseverksamhet förrän ministeriet har fastställt de stadgar som gäller sparkasseverksamheten. De stadgar som gäller sparkasseverksamheten får inte innehålla föreskrifter som är oskäliga med hänsyn till andelslagets medlemmar.

I de stadgar som gäller sparkasseverksamhet skall åtminstone nämnas:

1) av vem medlemsplaceringar får tas emot,

2) var medlemsplaceringar kan tas emot,

3) hur granskningen av sparkasseverksamheten skall ordnas, särskilt om i 18 § avsedda inspektörens rättigheter och skyldigheter,

4) hur uppföljning, rapportering och övervakning av kassareserven enligt 16 j § ordnas,

Gällande lydelse

Andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall i sina stadgar upptaga de bestämmelser som finansministeriet finner påkallade.

Om andelslag som bedriver bankverksamhet är stadgat särskilt.

16 a §

Andelslag som bedriver sparkasseverksamhet får mottaga depositioner endast av andelslagets medlemmar och av medlemmarnas minderåriga barn.

Upphör räkningshavares medlemskap i andelslag eller övergår fordran, som grundar sig på deposition, till person eller sammanlutning, som inte är medlem i andelslaget, skall andelslaget uppsäga de deponerade medlen inom ett år efter det skedda kommit till andelslagets kännedom och därefter avsluta räkningen i enlighet med villkoren för denna. Så skall förfaras även då i 1 mom. avsedd minderårig räkningshavare blir myndig. Tidsbunden deposition är likväl i kraft till förfallodagen.

16 b §

Sparkasseverksamheten kan bedrivas vid andelslags huvud- och filialkontor och kommersiella driftställen samt andra sådana servicepunkter, där sådan verksamhet enligt andelslagets stadgar är tillåten.

Föreslagen lydelse

5) hur gränserna för medlemsplaceringarna fastställs,

6) hur meddelanden som gäller medlemsplaceringar skall tillställas de medlemmar som gjort en medlemsplacering samt

7) när och var delårsrapporten enligt 17 a § samt bokslutet och bokslutskommunikén enligt 17 b § är tillgängliga för de medlemmar som gjort en medlemsplacering.

I de stadgar som gäller sparkasseverksamhet skall dessutom ingå övriga föreskrifter som ministeriet anser nödvändiga.

I de stadgar som gäller sparkasseverksamhet kan inte bestämmas att andelslaget skall ha särskilda sparkassekontor vid vilka inte bedrivs någon annan verksamhet.

16 c §

Ett andelslag får ta emot medlemsplaceringar endast av sina medlemmar och av medlemmarnas minderåriga barn (medlemsplacerares) på de konton som dessa äger.

Upphör en medlemsplacerares medlemskap i andelslaget eller övergår en fordran som grundar sig på en medlemsplacering till en fysisk person eller en juridisk person som inte är medlem i andelslaget, skall andelslaget säga upp medlemsplaceringsmedlen inom ett år från det andelslaget fick kännedom om det skedda och därefter avsluta medlemsplaceringsskontot i enlighet med kontovillkoren. Så skall förfaras även då en i 1 mom. avskedd minderårig medlemsplacerares blir myndig. En tidsbunden placering är dock i kraft till förfallodagen.

16 d §

Ett andelslag kan ta emot medlemsplaceringar vid andelslagets, dess dotterföretagets och centraläffars samt andelslags intresseföretags av vilket andelslag som bedriver sparkasseverksamhet äger majoriteten av röstetal och aktiekapital sådana verksamhetsställen i Finland där detta är tillåtet enligt de stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

16 e §

Andelslaget får inte i den marknadsföring som gäller sparkasseverksamheten lämna osanna eller vilseledande upplysningar eller annars använda något förfarande som är otillbörligt från medlemsplacerares synpunkt eller som strider mot god sett.

Gällande lydelse

17 §

För mottagande av sparkassedepositioner får användas sådana räkningar som i bankverksamheten allmänt användas för mottagande av deponiter från allmänheten. Finansministeriet godkänner de räkningar, som används för mottagande av deponiter, och villkoren för dem efter att ha inhämtat utlåtande av bankinspektionen.

Såsom gottgörelse för sparkassedeponition får andelslag erlægga ränta endast enligt villkoren för räkningen. Beviljande av annan förmån, som grundar sig på deponition i andelslags sparkassa, är förbjudet.

17 a §

Över sparkassedeponition skall utgivas till viss person ställd motbok eller annat till viss person ställt bevis; i motboken eller beviset samt i registret över räkningar skall antecknas räkningshavarens eller dennes förälders medlemsnummer i andelslaget. Motbok eller depositionsbevis kan transporteras endast på viss person, vilket skall vara omnämnt i motboken eller i depositionsbeviset. Om begagnandet av räkning kan göras förbehåll, med stöd av vilket räkningen kan begagnas även av annan än räkningshavaren.

Om dödande av motbok eller annat över sparkassedeponition utgivet bevis är stadgat särskilt.

Föreslagen lydelse

Marknadsdomstolen kan förbjuda ett andelslag att fortsätta marknadsföring som strider mot 1 mom. eller att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring. Marknadsdomstolen kan också meddela förbjudet interimistisk, varvid förbjudet gäller tills saken har avgjorts slutligt. Förbjudet kan förännas med vite.

16 e §

De allmänna villkoren för de medlemsplaceringskonton som används för mottagande av medlemsplaceringar godkänns av ministeriet. Kontovillkoren får inte innehålla för medlemsplaceringarna oskäliga bestämmelser eller bestämmelser som snedvrider konkurrensen.

Såsom gottgörelse för en medlemsplacering får andelslaget betala ränta endast enligt kontovillkoren. Beviljande av någon annan förmån som grundar sig på en medlemsplacering i andelslaget är förbjudet.

16 g §

Om ett särskilt bevis utfärdas över medlemsplaceringen, skall det ställas till viss man. I beviset och i kontoregistret skall antecknas medlemsplaceringens eller hans förälders medlemsnummer i andelslaget. Medlemsplaceringen kan transporteras endast på en namngiven person, vilket skall omnämnas i beviset. Till användningen av medlemsplaceringskontot kan fogas ett villkor, med stöd av vilket kontot kan användas även av någon annan än medlemsplaceringen.

Om ett bevis som ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet har utfärdat över en medlemsplacering och i vilket ett uttryckligt förbehåll ingår om att medel inte får lyftas utan att beviset återlämnas eller en anteckning om utbetalningen görs i det har förkommit, skall handlingens ägare meddela andelslaget detta och samtidigt uppge när och hur handlingen har förkommit. Andelslaget skall tillkännage att beviset har förkommit genom en kungörelse, som på bekostnad av handlingens ägare skall publiceras en gång i den officiella tidningen. Om handlingen inte har kommit till rätta inom sex månader från det kungörelsen publicerades, har bevisets ägare rätt att lyfta sitt tillgodohavande enligt kontovillkoren och det

Gällande lydelse

17 e §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet får inte med sin motfordran kvitta sådana medel som finns på en privatpersons konto eller som har anvisats bli betalda till honom och som enligt lag inte får utmätas. Före kvittningen skall andelslaget reda ut om medlen kan utmätas. Kontoinnehavaren skall underrättas om ett kvittningsyrkande. En kvittning i strid med detta moment är ogiltig.

Är det inte möjligt att utan oskäligt besvär reda ut om medlen kan utmätas, får andelslaget dock kräva kvittning, om det i samband med kvittningsyrkandet skriftligen lämnar kontoinnehavaren meddelande om begränsningen av kvittningsrätten enligt 1 mom. och om en återgång av kvittningen enligt detta moment. Kvittningen återgår, om kontoinnehavaren inom 14 dagar från det han fick kännedom om kvittningsyrkandet lägger fram utredning om att medlen inte får utmätas. Om inte någon annan utredning kan läggas fram om tidpunkten för delfäendet av kvittningsyrkandet, skall kontoinnehavaren anses ha fått del av yrkandet den sjunde dagen efter att meddelandet om yrkandet avsändes. Om kontoinnehavaren inte ges den information som anges i detta moment, är kvittningen ogiltig.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte när kontoinnehavarens konto debiteras med stöd av hans uttryckliga fullmakt. En sådan fullmakt kan kontoinnehavaren återkalla när som helst. Andra avtal som minskar kontoinnehavarens rättigheter enligt denna paragraf är ogiltiga.

Föreslagen lydelse

tidigare beviset medför inte längre rätt att föra talan mot andelslaget efter det att medlemsplaceringsmedlen har utbetalts.

16 h §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet får inte med sin motfordran kvitta sådana medel som finns på en privatpersons *medlemsplaceringskonto* eller som har anvisats bli betalda till honom och som enligt lag inte får utmätas. Före kvittningen skall andelslaget reda ut om medlen kan utmätas. *Medlemsplaceraren* skall underrättas om ett kvittningsyrkande. En kvittning i strid med detta moment är ogiltig.

Är det inte möjligt att utan oskäligt besvär reda ut om medlen kan utmätas, får andelslaget dock kräva kvittning, om det i samband med kvittningsyrkandet skriftligen lämnar *medlemsplaceraren* meddelande om begränsningen av kvittningsrätten enligt 1 mom. och om en återgång av kvittningen enligt detta moment. Kvittningen återgår, om *medlemsplaceraren* inom 14 dagar från det han fick kännedom om kvittningsyrkandet lägger fram en utredning om att medlen inte får utmätas. Om inte någon annan utredning kan läggas fram om tidpunkten för delfäendet av kvittningsyrkandet, skall *medlemsplaceraren* anses ha fått del av yrkandet den sjunde dagen efter att meddelandet om yrkandet avsändes. Om *medlemsplaceraren* inte ges den information som anges i detta moment, är kvittningen ogiltig.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte när *medlemsplaceringskontot* debiteras med stöd av *medlemsplacerarens* uttryckliga fullmakt. En sådan fullmakt kan *medlemsplaceraren* återkalla när som helst. Andra avtal som minskar *medlemsplacerarens* rättigheter enligt denna paragraf är ogiltiga.

16 i §

Andelslaget skall konstatera medlemsplacerarens identitet. Om det är sannolikt att medlemsplaceraren handlar för någon annan persons räkning, skall identifieringen utsträckas också till denne. Identifieringsuppgifterna skall förvaras på ett tillförlitligt sätt under minst fem år från det medlemsplaceringsförhållandet upphörde.

De krav som stadgas i 1 mom. gäller också andra än medlemsplacerare som regelbun-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

det anlitar andelslaget, om medlemsplaceringen ensam eller som en del av åtgärder som ansluter sig till varandra är minst ett markbelopp som motsvarar 15 000 ecu, dock alltid minst 85 000 mark eller om det finns anledning att betvivla att de medel som användas vid en medlemsplacering har lagligt ursprung.

Andelslaget skall med tillbörlig omsorg reda ut grunderna för och syftet med att sparkassetjänsterna anlitas, om det observerar att tjänsterna till sin struktur och omfattning avviker från det sedvanliga med hänsyn till andelslagets storlek eller läget i fråga om det verksamhetsställe som tar emot medlemsplaceringar, att de inte har något uppenbart ekonomiskt syfte eller något syfte som hänför sig till medlemskapet i andelslaget ellet att de inte är förenliga med medlemsplacerares ekonomiska situation eller affärstransaktioner.

Om ett andelslag efter att ha uppfyllt sin omsorgsplikt enligt 3 mom. eller annars här anledning att betvivla att de medel som används vid en medlemsplacering har lagligt ursprung, skall det avbryta mottagandet av medlemsplaceringen för tilläggsutredningar eller vägra ta emot den samt alltid utan dröjsmål göra en anmälan om saken till förundersökningsmyndigheten för undersökning. Andelslaget skall på begäran lämna förundersökningsmyndigheten alla de upplysningar och handlingar som kan vara av betydelse för utredningen av misstanken. Om det sannolikt blir svårare att reda ut vem som drar förmån av medlemsplaceringen om medlemsplaceringen förvägras eller mottagandet avbryts, kan medlemsplaceringen likväl tas emot, varefter en anmälan om saken ofördröjligen skall göras till förundersökningsmyndigheten. Att anmälan görs får inte röjas för den som misstanken gäller.

Ministeriet meddelar närmare föreskrifter om omsorgsplikten och skyldigheten att göra anmälan enligt denna paragraf samt om hur dessa skall fullgöras.

För andelslaget eller den som i god tro har vidtagit åtgärder på dess vägnar uppstår inte ansvar för ekonomiska skador som eventuellt vållad av någon åtgärder enligt denna paragraf.

Gällande lydelse

17 b §

Andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall hålla en med beaktande av sparkasseverksamhetens art och omfång tillräcklig kassareserv. Kassareserven skall uppgå till minst tio procent av sparkassedepositionernas totalbelopp.

Till kassareserven får hänföras fordringar med högst sex månaders uppsäijningstid hos inhemska banker och centralaffärer för andelslag som bedriver sparkasseverksamhet, statens, kommuners, kommunalförbunds och församlingars egna eller av dem garanterade obligationer samt av finansministeriet för ändamålet godkända kreditinrättnings obligationer ävensom ovan nämnda centralaffärers obligationer.

Föreslagen lydelse

16 j §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall ha en med beaktande av *medlemsplaceringarnas art och belopp* tillräcklig kassareserv, som skall uppgå till minst 25 procent av beloppet av de *medlemsplaceringar som skall utbetalas på anfordran* och till minst 10 procent av beloppet av de *övriga medlemsplaceringarna i andelslaget*.

Till kassareserven i ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet hör:

- 1) *andelslagets kassa,*
- 2) *fordringar som förfaller inom en månad och fordringar med en månads uppsäijningstid hos inhemska och med dem jämförbara utländska kreditinstitut samt centralaffärer för andelslag som bedriver sparkasseverksamhet samt*
- 3) *fordringsbevis som är lätt att marknadsföra.*

17 §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet är skyldig att på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamheten tillhandahålla medlemsplaceringarna tillräcklig information om de omständigheter som väsentligt påverkar medlemsplaceringens värde.

17 a §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall för varje räkenskapsperiod som är över sex månader lång upprätta en delårsrapport för antingen de sex första eller för de fyra och åtta första månaderna.

Om andelslagets räkenskapsperiod har förlängts skall andelslaget dessutom upprätta en årsrapport för de 12 första månaderna av räkenskapsperioden. Vad som stadgas om delårsrapport skall på motsvarande sätt tillämpas på årsrapporten.

Delårsrapporten skall ges av andelslagets styrelse. Om andelslagets revisor har granskat rapporten, skall revisorns eventuella anmärkningar och erinringar fogas till rapporten.

Om andelslaget skall upprätta ett koncernbokslut ges delårsrapporten som koncerns information.

Delårsrapporten skall upprättas i enlighet med god bokföringssed och den skall ge

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

riktiga och tillräckliga uppgifter för att medlemsplacera skall bilda sig välgrundad uppfattning om andelslagets verksamhet och resultat samt om dess utveckling.

I delårsrapporten skall redogöras för andelslagets verksamhet, resultatutveckling och investeringar samt för ändringar i finansieringsläget och verksamhetsmiljön efter utgången av den föregående räkenskapsperioden. Redogörelse skall ges för exceptionella omständigheter som har inverkat på verksamheten och resultatet under den period som rapporten avser. Uppgifterna i delårsrapporten skall vara jämförbara med uppgifterna för motsvarande period under den föregående räkenskapsperioden. I delårsrapporten skall också redogöras för sådana efter rapportperioden inträffade händelser som är väsentliga för andelslaget verksamhet och resultat samt för andelslagets sannolika utveckling under den löpande räkenskapsperioden, i den mån detta är möjligt. Närmare föreskrifter om delårsrapportens innehåll och informationsförfarandet utfärdas genom ministeriets beslut.

Delårsrapporten skall hållas tillgängligt för medlemsplacera utan obefogat dröjsmål, dock senast tre månader efter utgången av rapportperioden.

Delårsrapporten skall finnas tillgänglig för medlemsplacera på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamhet. Delårsrapporten skall dessutom på begäran tillställas medlemsplacera avgiftsfritt.

Ett andelslag kan på ansökan beviljas undantag från innehållet i och uppgörandet av delårsrapporten, om medlemsplacernas ställning inte äventyras av att undantag beviljas. Om undantagsgrunderna föreskrivs närmare genom ministeriets beslut. Undantag i fråga om innehållet i delårsrapporten beviljas av bokföringsnämnden och undantag i fråga om uppgörandet av rapporten av ministeriet. I rapporten skall anges att undantag har beviljats. Ministeriet och bokföringsnämnden skall ofördröjligen underrätta varandra om att en ansökan om undantag har kommit in och avgjorts.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 b §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall i sitt bokslut lämna riktiga och tillräckliga uppgifter om sådana omständigheter som har en väsentlig inverkan på medlemsplaceringens värde. Om bokslutets innehåll och om informationsförfarandet föreskrivs närmare genom ministeriets beslut.

Bokslutet skall senast en vecka före ordinarie andelsstämman hållas tillgängligt för medlemsplaceringarna på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamhet. Utöver bokslutet skall också revisionsberättelsen hållas tillgänglig för medlemsplaceringarna. Av revisionsberättelsen skall också framgå revisorernas uppfattning om huruvida de delårsrapporter som har offentliggjorts under räkenskapsperioden har upprättats i enlighet med gällande stadganden. Andelslaget skall dock hålla revisionsberättelsen tillgänglig för medlemsplaceringarna omedelbart, om revisorerna

1) har framställt en anmärkning med anledning av revisionen,

2) inte förordar att balansräkningen och resultaträkningen fastställs eller att de redovisningsskyldiga beviljas ansvarsfrihet,

3) inte har förenat sig om styrelsens förslag om användning av överskott, ifall ett sådant beslut kan komma i fråga enligt 35 §, eller om åtgärder gällande förlust, eller

4) anser att de delårsrapporter som hållits tillgängliga för medlemsplaceringarna under räkenskapsperioden inte har upprättats i enlighet med gällande stadganden.

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall omedelbart efter det att bokslutet blivit klart upprätta en kommuniké som innehåller huvudpunkterna i bokslutet (bokslutskommuniké). Om andelslaget skall upprätta ett koncernbokslut skall bokslutskommunikén ges såsom koncernens information. Om innehållet i bokslutskommunikén och om sätter för framläggande av uppgifterna föreskrivs genom ministeriets beslut.

Bokslutskommunikén skall hållas tillgänglig för medlemsplaceringarna på alla de verksamhetsställen där medlemsplaceringar får tas emot enligt de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamhet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Bokslutet och bokslutskommunikén skall på begäran tillställas medlemsplaceringarna avgiftsfritt.

Ett andelslag kan på ansökan beviljas undantag från innehållet i bokslutet samt innehållet i och uppgörandet av bokslutskommunikén, om medlemsplaceringarnas ställning inte äventyras av att undantag beviljas. Om undantagsgrunderna föreskrivs närmare genom ministeriets beslut. Undantag i fråga om innehållet i bokslutet och bokslutskommunikén beviljas av bokföringsnämnden och undantag i fråga om uppgörandet av bokslutskommunikén av ministeriet. I bokslutet och bokslutskommunikén skall anges att undantag har beviljats. Ministeriet och bokföringsnämnden skall utan dröjsmål underätta varandra om att en ansökan om undantag har kommit in och avgjorts.

17 c

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall utan obefogat dröjsmål offentliggöra alla sådana beslut samt omständigheter rörande andelslaget och dess verksamhet, som är ägnade att väsentligt påverka medlemsplaceringens värde.

Ministeriet kan på ansökan bevilja undantag från den skyldigheten som stadgas i 1 mom. som inte äventyrar medlemsplaceringarnas ställning. Ministeriet kan bevilja undantag, om offentliggörandet av uppgifter skulle strida mot allmän fördel eller åsamka andelslaget väsentlig men. Om undantag skall ansökas omedelbart efter att skyldigheten uppkommit.

17 c §

Andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall för tryggande av räkningshavarens fordran ordna av finansministeriet godkänd borgen eller annan motsvarande säkerhet.

17 d §

Ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet kan ordna borgen eller annan säkerhet för tryggande av en medlemssplaceringens fordran. En redogörelse för säkerhetsarrangemanget och dess omfattning skall ingå i delårsrapporten och bokslutskommunikén. Om andelslaget inte har ordnat borgen eller annan säkerhet, skall också detta nämnas i delårsrapporten och bokslutskommunikén. Andelslaget skall dessutom offentliggöra väsentliga ändringar i säkerhetsarrangemanget och i säkerhetens värde enligt 17 c §.

Gällande lydelse

18 §

Tillsyn över sparkasseverksamheten utövas av vederbörande centralaffär för andelslag. Saknar andelslag centralaffär, utövas tillsyn över sparkasseverksamheten av en av Centralhandelskammaren eller handelskammare godkänd revisionssammanslutning som finansministeriet har godkänt på framställning av andelslaget. Tillsynen styrs och övervakas av finansministeriet.

Av finansministeriet tillsatta inspektörer har även rätt att förrätta inspektioner av sparkassor.

Centralaffärs, revisionssammanslutning och andelslag som bedriver sparkasseverksamhet är skyldiga att för finansministeriet förete de för inspektionen och övervakningen av sparkassorna erforderliga handlingarna samt att lämna finansministeriet de upplysningar och utredningar som ministeriet behöver för ändamålet.

Centralaffär och sådan sammanslutning som har utsetts att utöva tillsyn skall meddela finansministeriet vem som är huvudansvarig för tillsynen. Den huvudansvarige skall vara av Centralhandelskammaren eller handelskammare godkänd revisor.

Andelslag som bedriver sparkasseverksamhet skall årligen för täckande av de kostnader, som föranleds av övervakningen av sparkasseverksamheten, till finansministeriet erlægga en av ministeriet bestämd avgift. Vid fördelningen av dessa kostnader mellan andelslagen skall antalet sparkassevicepunkter och depositionsstockens storlek beaktas.

17 d §

Medlem och suppleant i förvaltningsrådet och styrelsen för andelslag som bedriver sparkasseverksamhet *ävensom* revisor och funktionär i sådant andelslag samt av centralaffär för andelslag eller av finansminis-

Föreslagen lydelse

18 §

Granskning av sparkasseverksamheten utövas av en sparkasseinspektör. Andelslaget skall till sparkasseinspektör välja en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor eller revisionssammanslutning. Om andelslaget har en centralaffär skall till sparkasseinspektör väljas en godkänd revisor eller revisionssammanslutning som centralaffären har utsett. Till sparkasseinspektör skall inte väljas en person som enligt 24 § revisionslagen (936/94) är jäv att fungera som andelslagets revisor.

I fråga om skiljande av sparkasseinspektör från hans uppdrag och sparkasseinspektörs avgång tillämpas vad som i 26 § revisionslagen stadgas om skiljande av revisor av hans uppdrag och revisors avgång.

Om sparkasseinspektörens rättigheter och skyldigheter samt om innehållet av granskningen av sparkasseverksamheten bestäms i de stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

Vad som i 21 och 22 §§ revisionslagen stadgas om revisor tillämpas på sparkasseinspektören vid utförandet av uppgifterna enligt denna paragraf.

Om sparkasseinspektören konstaterar att andelslaget i sin sparkasseverksamhet har gjort sig skyldig till en handling eller försummelse som kan medföra skadeståndsskyldighet eller till annan verksamhet som strider mot lag, de stadgar som gäller sparkasseverksamheten eller kontovillkor, skall han utan dröjsmål inlämna en skriftlig anmälan om detta till andelslagets styrelse. Styrelsen skall offentliggöra sparkasseinspektörens anmälan enligt 17 och 17 c §§.

Ministeriet har rätt att av ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet och av sparkasseinspektören få de upplysningar som ministeriets i denna lag stadgade uppgifter kräver samt att av dem få kopior av de handlingar och andra dokumenter som ministeriet anser nödvändiga med tanke på ministeriets uppgifter.

18 a §

En medlem och suppleant i förvaltningsrådet och styrelsen för ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet och tjänsteman vid ett sådant andelslag samt en sparkasseinspektör är skyldiga att hemlighålla

Gällande lydelse

teriet tillsatt inspektör är skyldiga att hemlighålla vad de i uppdrag som ansluter sig till sparkasseverksamheten erfarit om räkningshavares depositioner.

Andelslag och av centralaffär för andelslag eller av finansministeriet tillsatt inspektör är berättigade att lämna i 1 mom. avsedda upplysningar endast till åklagar- och polismyndigheter för utredande av brott samt till annan myndighet, som enligt lag är berättigad att erhålla dylika upplysningar.

160 §

En medlem av styrelse och annan i 75 § avsedd företrädare för andelslag, den som enligt 80 § handhar ett andelslags förvaltning, en likvidator samt en i 106 § avsedd syssloman är skyldig att ersätta skada som han i sitt uppdrag uppsåtligen eller av vårdlöshet vållat andelslaget.

198 §

Den som bryter mot vad denna lag stadgar om uppgörande av bokslut skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för *andelslagsförseelse* dömas till böter.

199 §

Den som

1) i egenskap av medlem eller suppleant i förvaltningsrådet eller styrelsen för ett andelslag som idkar handelsrörelse eller för en centralaffär för andelslag eller i egenskap av revisor eller tjänsteman i ett sådant andelslag eller i en sådan centralaffär uppsåtligen lämnar en myndighet oriktiga eller vilseledande uppgifter om en sparkassa eller deponent, eller

2) i egenskap av sparkasseinspektör, som

Föreslagen lydelse

vad de i samband med uppdrag som ansluter sig till sparkasseverksamheten *har fått erfara om medlemsplaceringarna*.

Andelslaget och sparkasseinspektören är skyldiga att lämna i 1 mom. avsedda upplysningar till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredande av brott samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få sådana upplysningar.

160 §

En medlem av styrelse och annan i 75 § avsedd företrädare för andelslag, den som enligt 80 § handhar ett andelslags förvaltning, en likvidator, *en i 18 § avsedd sparkasseinspektör* samt en i 106 § avsedd syssloman är skyldig att ersätta skada som han i sitt uppdrag uppsåtligen eller av vårdlöshet vållat andelslaget.

198 §

Den som bryter mot vad denna lag *oavsett 3 kap.* stadgar om uppgörande av bokslut skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för *andelslagsförseelse* dömas till böter.

199 §

Den som

1) *tar emot medlemsplaceringar i strid med 16 eller 201 §,*

2) *uppsåtligen eller av grov vårdslöshet tar emot medlemsplaceringar i strid med andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamheten,*

3) *uppsåtligen eller av grov vårdslöshet innefattar en osann eller vilseledande upplysning i delårsrapporten enligt 17 a § eller i bokslutet eller bokslutskommunikén enligt 17 b §,*

4) i egenskap av medlem eller suppleant i förvaltningsrådet eller styrelsen för ett andelslag *som bedriver sparkasseverksamhet* eller för *andelslagens centralaffär* eller i egenskap av revisor eller tjänsteman i ett sådant andelslag eller i en sådan centralaffär uppsåtligen lämnar en myndighet oriktiga eller vilseledande uppgifter om *sparkasseverksamheten eller en medlemsplacering* eller

Gällande lydelse

tillsatts av en centralaffär för andelslag, uppsåtligen lämnar oriktiga uppgifter eller underlåter att göra anmärkning om en brist eller något missbruk som han observerat,

skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för *sparkassebrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

200 §

Den som

1) bryter mot 16 a eller 17 § eller

2) i egenskap av medlem eller suppleant i förvaltningsrådet eller styrelsen för ett andelslag som idkar handelsrörelse, i egenskap av revisor eller tjänsteman i ett sådant andelslag eller i egenskap av inspektör, som tillsatts av en centralaffär för andelslag eller finansministeriet, olovligen röjer vad han erfarit om en räkningshavares depositon i sparkassan

skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för *sparkasseförseelse* dömas till böter. Till samma straff skall dömas den som bryter mot 18 a §.

Har genom en gärning som avses i 1 mom. 2 punkten endast enskild rätt blivit kränkt, får allmän åklagare väcka åtal endast om målsäganden har anmält gärningen för åtal.

I övrigt får allmän åklagare väcka åtal för en gärning som är straffbar enligt 1 mom. endast om finansministeriet har anmält den för åtal.

201 §

Har en medlem eller suppleant i förvaltningsrådet eller styrelsen för ett andelslag som idkar handelsrörelse, en revisor eller tjänsteman i ett sådant andelslag eller en sparkasseinspektör i sin verksamhet inte följt 3 kap. eller bestämmelser som ingår i stadgarna för en sparkassa eller av finansministeriet behörigen meddelade föreskrifter, kan länsstyrelsen på främställning av finansministeriet eller av den centralaffär som tillsatt sparkasseinspektören vid vite ålägga honom att fullgöra sin skyldighet.

Föreslagen lydelse

5) i egenskap av sparkasseinspektör uppsåtligen lämnar oriktiga uppgifter eller underlåter att göra *anmälan som avses i 18 §* om en brist eller något missbruk som han observerat

skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för *sparkassebrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

200 §

Den som

1) bryter mot 16 c eller 16 f §,

2) bryter mot 17 a eller 17 b § på något annat sätt än det som nämns i 199 §,

3) försummar den informationsskyldighet som 17 c eller 17 d § stadgar,

4) bryter mot tystnadsplikten enligt 18 a § eller

5) bryter mot andelslagets stadgar om sparkasseverksamheten på något annat sätt än det som nämns i 199 §

skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för *sparkasseförseelse* dömas till böter. Till samma straff skall dömas den som bryter mot 206 §.

Har genom en gärning som avses i 1 mom. 4 punkten endast enskild rätt blivit kränkt, får allmänna åklagare väcka åtal endast om målsäganden har anmält gärningen för åtal.

201 §

Har en medlem eller suppleant i förvaltningsrådet eller styrelsen för ett andelslag som *bedriver sparkasseverksamhet*, en tjänsteman i ett sådant andelslag eller en sparkasseinspektör i sin verksamhet inte följt 3 kap., *bestämmelserna i andelslagets stadgar eller i de stadgar som gäller sparkasseverksamheten eller av myndigheterna på behörigt sätt meddelade föreskrifter*, kan länsstyrelsen på *ansökan av sparkasseinspektören eller andelslagets medlem* vid vite ålägga personen i fråga att fullgöra sin skyldighet.

Har andelslaget som bedriver sparkasseverksamhet i sin verksamhet i väsentlig mån

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

avvikat från lag eller förordning, myndigheternas med stöd av dem meddelade föreskrifter eller de av andelslagets stadgar som gäller sparkasseverksamhet eller om andelslaget inte längre uppfyller de krav som har standgat för sparkasseverksamheten, kan länstyrelsen på ansökan av sparkasseinspektör, andelslagets medlem eller en registrerad förening som bevakar medlemsplacernas intresse och av vars medlemmar minst hälften är medlemsplacere ålägga att sparkasseverksamheten avslutas.

Om sparkasseverksamheten har enligt 2 mom. ålagt att avslutas, andelslaget får inte börja om igen med sparkasseverksamheten förrän ministeriet har fastställt andelslaget nya stadgar som gäller sparkasseverksamheten.

18 a §

Lånerörelse får bedrivas, förutom av andelslag som avses i 16 §, endast av andelslag, som bedriver sin verksamhet blott bland egna medlemmar och vari endast den som hör till personalen vid viss sammanslutning kan vara medlem.

Ovan i 1 mom. avsett andelslag skall, innan det inleder sin verksamhet, tillstålla finansministeriet kopia av sådan grundanmälan och sådan ändringsanmälan som avses i handelsregisterlagen (129/79) samt inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång tillstålla ministeriet kopia av sitt bokslut och av revisorernas däröver avgivna revisionsberättelse.

206 §

Utöver de andelslag som avses i 16 § har dessutom andelslag som bedriver sin verksamhet endast bland egna medlemmar och i vilka endast den som hör till personalen vid en viss sammanslutning kan vara medlem rätt att av sina medlemmar ta emot andra än i 1 kap. 2 § värdepapeprsmarknadslagen (495/89) avsedda medel som skall återbetalas.

I fråga om dödande av ett bevis som ett andelslag som anses i 1 mom. har utfärdat över medel som det har mottagit tillämpas vad som stadgas i 16 g § 2 mom. Övriga stadganden i 3 kap. tillämpas inte på andelslag som avses i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den

De krav enligt 16 § 1 mom. som gäller ett andelslags andelskapital och medlemsantal tillämpas inte på andelslag som bedriver sparkasseverksamhet när denna lag träder i kraft.

Ett andelslag skall inom ett år från lagens ikraftträdande bringa sina stadgar i överensstämmelse med 16 b §, om inte ministeriet på ansökan beviljar en längre tid. Tills de stadgar som gäller sparkasseverksamheten har fastställts skall andelslagens tidigare stadgar iakttagas i tillämpliga delar, om de inte strider mot lagen.

Ministeriet kan av särskilda skäl på ansökan av ett andelslag som bedriver sparkasseverksamhet bevilja tillstånd till att an-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

delslaget senast ett år efter lagens ikraftträdande uppfyller de krav som gäller kassarserven enligt 16 j §.

3.

Lag

om ändring av lagen om marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 januari 1978 om marknadsdomstolen (41/78) 1 §, sådan den lyder i lag av den 8 december 1994 (1149/94), samt fogas till lagen nya 6 g och 7 c §§ som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Marknadsdomstolen handlägger och avgör i egenskap av specialdomstol de ärenden som faller under dess behörighet enligt konsumentskyddslagen (38/78), lagen om konsumentombudsmannen (40/78), värdepappersmarknadslagen (495/89), kreditinstitutslagen (1607/93) och lagen om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare (1062/93) och som ansluter sig till regleringen av marknadsföring och avtalsvillkor samt de ärenden för vilka den enligt lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/78), lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/76) och alkohollagen (1143/94) är behörig.

1 §

Marknadsdomstolen handlägger och avgör i egenskap av specialdomstol de ärenden som faller under dess behörighet enligt konsumentskyddslagen (38/78), lagen om konsumentombudsmannen (40/78), värdepappersmarknadslagen (495/89), kreditinstitutslagen (1607/93), lagen om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare (1062/93) och lagen om andelslag (247/54) och som ansluter sig till regleringen av marknadsföring och avtalsvillkor samt de ärenden för vilka den enligt lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/78), lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/76) och alkohollagen (1143/94) är behörig.

6 g §

Ett ärende som skall behandlas enligt lagen om andelslag blir anhängigt vid marknadsdomstolen på ansökan. Ansökan kan göras av

1) en sparkasseinspektör som avses i 18 § lagen om andelslag eller

2) en registrerad förening som bevakar medlemsplaceras intressen och av vars medlemmar minst hälften är medlemsplacrare.

7 c §

Marknadsdomstolens ordförande skall omedelbart delge sparkasseinspektören en

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ansökan som en förening som avses i 6 g § 2 punkten har gjort med stöd av samma paragraf.

Denna lag träder i kraft den

4.

Lag

om ändring av kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607/93) 50 § 2 mom. och 99 § samt fogas till 82 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

50 §

50 §

Deposition

Deposition

Endast en depositionsbank har rätt att ta emot depositioner. *Om sparkassors rätt att ta emot depositioner stadgas särskilt.* Denna lag begränsar inte Finlands Banks rätt att ta emot depositioner.

Endast en depositionsbank har rätt att ta emot depositioner. Denna lag begränsar inte Finlands Banks rätt att ta emot depositioner.

82 §

Marknadsföring

Endast en depositionsbank har rätt att i sin marknadsföring använda benämningen deposition för medel som tas emot från allmänheten och skall återbetalas.

99 §

99 §

Depositionsbanksbrott

Depositionsbanksbrott

Den som i strid med 50 § tar emot medel från allmänheten eller i strid med 8 § i sin firma eller annars använder benämningen "bank" för att ange sin verksamhet, skall för *depositionsbanksbrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte gär-

Den som i strid med 50 § tar emot medel från allmänheten eller i strid med 8 § i sin firma eller annars använder benämningen "bank" för att ange sin verksamhet *eller i strid med 82 § 4 mom. använder i marknadsföring benämningen deposition*, skall för

Gällande lydelse

ningen är ringa eller strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag.

Föreslagen lydelse

depositionsbanksbrott dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag.

—————
Denna lag träder i kraft den .
—————